

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VI./2022
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 455/2020
populárny názov	Sebainkriminácia prvotnou výpoveďou
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 49 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 40 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. d Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	V prípade, ak ústavný súd v rámci napádaných konaní a rozhodnutí indikuje čiastkové porušenia práva, nemusí ísť pri čiastkovom náhľade o porušenia, ktoré budú mať ústavný rozmer. Sú však konania, kde je dôležitá tzv. alchýmia synergie. Ak sa spojí viacero čiastkových porušení v rámci kľúčových postupov v konaní, celý proces môže byť napadnutý vadou protiústavnosti. Za každých okolností platí, že jedným z významných záujmov štátu je odhaľovanie trestnej činnosti. Každý trestný čin, ktorý ostane nepotrešaný, a každé stíhanie, ktoré nenájde vyústenie v odhalení páchateľa, sú nežiaduce. Na druhej strane nie je rovnako žiaduce, keď v rámci súdneho konania pochybnosti o páchateľovi prehliadneme len preto, aby vec neostala bez odsúdenia konkrétnej entity.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „Trestný zákon“). Trest bol sťažovateľovi vymeraný podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty [ods. 2 písm. c)], pretože podľa právneho názoru všeobecných súdov bol skutok spáchaný na osobe vyššieho veku, čím bol naplnený obsah pojmu chránená osoba. Skutok, za ktorý bol sťažovateľ odsúdený, bol ustálený tak, že sťažovateľ, bezdomovec bývajúci so svojou priateľkou v záhradnej chatke, sa pri hádke neovládal a masívnym popolníkom opakovanými údermi do hlavy ubil priateľku na smrť. Potom vzal zapalovač, podpálil ním perinu, na ktorej priateľka po útoku bezvládne ležala (následkom čoho vznikol v chatke požiar), a odišiel z

	<p>chatky na dvor. Priateľka sled udalostí neprežila. Významné okolnosti spáchania skutku spočívali v tom, že obaja účastníci hádky boli výrazne pod vplyvom alkoholu a obaja mali pod vplyvom alkoholu tendenciu k vyššej agresivite (napádali sa vzájomne). Pred posledným čiastkovým útokom sťažovateľ zviazal poškodenej ruky, aby ho neškriabala.</p> <p>Sťažovateľ sa vo fáze prípravného konania k spáchaniu celého skutku najskôr priznal (výpoveď zo 4. mája 2016), čo ale už aj v rámci prípravného konania (výpoveď zo 6. júla 2016) modifikoval a začal popierať a svoju vinu spochybnil aj pred súdom. V konaní pred súdom si na rozhodujúce okolnosti hádky (ako ich detailne popísal v prípravnom konaní) 3 už vôbec nespomenul a uviedol, že ku skutku v časti, ktorá sa týkala zapálenia priateľkinho tela (resp. periny), sa priznal len pod tlakom vyšetrovateľov.</p> <p>Sťažovateľ poskytoval orgánom činným v trestnom konaní v prípravnom konaní všetku potrebnú súčinnosť, pričom vec spela k uzavretiu dohody o vine a treste s prokurátorom, k čomu napokon nedošlo. Sťažovateľ sa teda vyšetrovateľmi a vo veci konajúcou prokurátorkou cíti byť oklamáný, pretože mu za priznanie sľúbili dohodu o vine a treste, čo by preňho vo výsledku mohlo znamenať až o tretinu nižší trest, a prokurátorka napokon dohodu o vine a treste nenavrhol uzavrieť.</p> <p>Pokiaľ ide o zavinenie týkajúce sa spáchania skutku, sťažovateľ bol uznaný vinným z nepriameho úmyslu podľa § 15 písm. b) Trestného zákona.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K nezvratnej sebainkriminácii prvotnou výpoveďou:</p> <p>Sťažovateľ, ktorý je bezdomovcom, sedel v šoku vedľa chatky a tam prítomným záchranárom sa snažil v alkoholovom opojení popísať svoje spomienky na ostatné hodiny. Následne sa absolvovalo niekoľko operatívnych preverovaní a pre vec dva kľúčové výsluchy sťažovateľa. Sťažovateľ s jeho družkou (a ďalšími známymi) večer pred tragickou udalosťou nemalo popíjali.</p> <p>Pri prvom výsluchu 4. mája 2016, ktorý sa začal 21.45 h, v pozícii podozrivého sťažovateľ veľmi podrobne vypovedal bez prítomnosti obhajcu, pričom za jednu hodinu výsluchu (výsluch sa podľa zápisnice z úkonu skončil o 22.45 h) dokázal sťažovateľ vyprodukovať prostredníctvom monologickej časti výsluchu tri strany súvislo písaného textu a jeden a pol strany odpovedí na otázky. Ústavný súd zaujalo, že v rámci svojho monológu sťažovateľ iniciatívne ku každému faktú sám uvádzal početné detaily. Zápisnica o výsluchu podozrivého evokuje veľmi veľkú výrečnosť a intelektuálnu vyspelosť sťažovateľa, ktorý aj napriek veľkému množstvu alkoholu dokázal popísať každý detail svojho pohybu a správania v osudný deň.</p> <p>V rámci súdneho konania bol súčasne spracovaný znalecký posudok č. 8/2016 PhDr. Vlastou Kurucovou (odbor psychológie, odvetvie klinická psychológia dospelých), ktorá zistila u sťažovateľa mizernú rozumovú vyspelosť, ktorá bola v posudzovanej veci umocnená alkoholovým opojením. V tomto kontexte monologická časť jeho výpovede, ako ju zachytil vyšetrovateľ, vyvoláva viac než pochybnosti o jej autenticite.</p> <p>Sťažovateľ, ktorého charakterizuje citovaný popis psychológa, následne vypovedal na ďalší deň (5. mája 2016) opätovne, no tentoraz už za prítomnosti ustanovenej obhajkyne. Sťažovateľ si obhajcu sám nezvolil, bol mu štátom ex offo ustanovený. Ústavný súd zaujal text tejto ďalšej výpovede, ktorá je vo svojej podstate identická ako výpoveď z predošlého dňa. Uvedené znie na prvý pohľad logicky, no pri jej detailnom skúmaní ako celok vykazuje jednu zásadnú zvláštnosť. Keď ústavný súd urobil porovnanie monologických častí výpovede pána po jednotlivých odsekoch, dospel k tomu, že sú aj chronologicky identické. Dokonca, že v konkrétnych odsekoch sťažovateľ uviedol vždy niekoľko identických detailov, ktoré prima facie neboli nevyhnutné a pokojne ich mohol opomenúť.</p>

Ústavný súd si uvedomuje, že takto detailná analýza dôkazného prostriedku nie je v rozhodnutiach ústavného súdu štandardom, no v posudzovanej veci k nej bolo potrebné pristúpiť. Z napádaného rozhodnutia vyplýva, že práve sebainkriminujúca výpoveď z prípravného konania je totiž kľúčovým dôkazom, na ktorom stojí odsúdenie sťažovateľa.

Úlohou ústavného súdu je hľadiť na všetky procesy vrátane tých trestných komplexne. Porušenie základných práv v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu musí mať na účely záveru o porušení referenčných noriem nielen relevanciu, ale aj intenzitu. Ústavný súd si podrobne preštudoval spisový materiál týkajúci sa vedeného procesu so sťažovateľom a dospel k záveru, že jeho ústavné práva porušené boli. Výpoveď sťažovateľa realizovaná za prítomnosti ustanoveného obhajcu po vznesení obvinenia sa prima facie javí ako nezvratná. Všetko sa však začalo jeho operatívnu výpoveďou vedľa tlejúcej chatky, keď bol sťažovateľ preukázateľne pod vplyvom alkoholu. Následne OČTK tesne po klesnutí hladiny alkoholu v dychu realizovali podrobný výsluch sťažovateľa, ktorý bol následne opakovaný aj za prítomnosti ustanovenej advokátky. Zo spisu však vyplýva, že jeho opakovanie bola len formalita, keďže reálne išlo len o jeho skopírovanie v rámci spisu. Ústavný súd považuje za potrebné, aby sa všeobecné súdy viac zaoberali vyhodnotením dôveryhodnosti výpovedí z prípravného konania, keďže, sledujúc závery znalca o psychickej vyspelosti sťažovateľa, výpovede zjavne vyvolávajú otázky v rovine ich dôkaznej hodnoty a v spojení s nedostatočnými odpoveďami vyznievajú aj ústavnoprávne problematicky.

Bolo by problematické, ak by išlo o nosný dôkaz viny sťažovateľa. Výstup z monologickej časti výpovede sťažovateľa je tak úhľadný a syntakticky čistý, že by sa zaň nemusel hanbiť ani vysokoškolsky vzdelaný človek s početnými rétorickými skúsenosťami. Sťažovateľ bol právne zastúpený ex offio obhajcom. Je povinnosťou ustanoveného obhajcu, aby riadne a materiálne realizoval obhajobu páchatel'a, keďže len týmto prístupom bude reálne a korektne realizované právo na právnu pomoc, ktoré garantuje ústava. Je potrebné skúmať, ako je možné, že boli podané dve výpovede toho istého človeka (pred a po vznesení obvinenia, bez a následne aj za prítomnosti ustanoveného obhajcu) takmer identicky. Sťažovateľ bez vyzvania špecifikuje množstvo nadbytočných detailov, ktoré principiálne nesedia s očakávaniami primitívneho konania, ktoré mu bolo OČTK kladené za vinu a za ktoré bol aj právoplatne odsúdený. Inak povedané, už na prvý pohľad je odôvodnené pochybovať o vine sťažovateľa.

Ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľné, ako sa krajský súd vysporiadal s námietkou sťažovateľa a o zásahu do práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru. Fyzická prítomnosť ustanoveného obhajcu nestačí, ústava požaduje aj materiálnu prítomnosť obhajoby, pričom z už popísaného porovnania výsluchov existujú o materiálnej kvalite obhajoby odôvodnené pochybnosti.

Ústavný súd v rámci procesu rozhodovania preštudoval podrobne súdny spis vrátane znaleckých posudkov, ktoré boli vyhotovené v súvislosti s posudzovaným súdnym konaním a vyjadruje zásadné výhrady spojené s nedostatočným vysporiadaním sa súdov s požiadavkou na náležité vyhodnotenie dôkazov, na ktorých bola vina sťažovateľa založená. Ústavný súd akcentuje, že práve v prípade trestných činov proti životu podľa prvého dielu prvej hlavy osobitnej časti Trestného poriadku je konkrétne riešenie otázky miery zavinenia otázkou zásadnou. Ak sa totiž nepreukáže úmysel páchatel'a, nie je možné aplikovať skutkové podstaty podľa § 144 TZ (Úkladná vražda) a § 145 TZ (Vražda) a prichádza eventuálne do úvahy odsúdenie za nedbanlivostné trestné činy podľa § 147 a 148 (Zabitie) a § 149 TZ (Usmrtenie). Ústavný súd berie do úvahy veľmi tenkú hranicu medzi skutkovou podstatou trestného činu vraždy a trestného činu zabitia. Práve z toho dôvodu je potrebné, aby všeobecné súdy vždy podrobne skúmali konania páchatel'ov. Z textu rozhodnutia musí byť zrejmé prečo bol páchatel'ovi na ťarchu pripísaný úmysel vraždiť a nie to, že jeho úmyslom bolo napríklad len ublížiť poškodenej na zdraví. Z vykonaného

	<p>dokazovania vyplynulo, že sťažovateľ opakovane akcentoval svoj vzťah k poškodenej. Sťažovateľ argumentuje alternatívnym skutkovým dejom, ktorý má byť podložený okrem iného aj svedeckými výpoveďami o tom, že sťažovateľ nikdy pred skutkom poškodenej neublížil.</p> <p>Záver všeobecných súdov o vine sťažovateľa založený na usvedčujúcom dôkaze v podobe pochybnej výpovede sťažovateľa v spojení s prezumpciou úmyslu páchatel'a je ústavne neakceptovateľný.</p> <p>Vina sťažovateľa (a vychádzali z toho aj znalci pri formulácii odborných záverov) bola výlučne založená na priznaní sťažovateľa. Inak povedané, súdy urobili presne to, o čom sami tvrdili, že urobiť nesmú.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením bolo porušené, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, princíp nulla poena sine lege podľa čl. 49 ústavy, princíp prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 40 ods. 2 listiny, základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>zavinenie</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-zásada nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege</p>

spisová značka	III. ÚS 379/2021
populárny názov	Vecný prieskum exekučného titulu - platobný rozkaz
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Pokiaľ účastník súdneho konania upozorňuje všeobecný súd členského štátu Európskej únie na okolnosti týkajúce sa jeho postavenia ako spotrebiteľa a upriamuje pozornosť na konkrétnu judikatúru súdneho dvora v oblasti tejto problematiky, je potrebné, aby vnútroštátny súd venoval predmetným argumentom účastníka náležitú pozornosť, riadne sa nimi zaoberal a adekvátne sa s nimi vyrovnal.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd platobným rozkazom z 1. apríla 2015 (ďalej len „platobný rozkaz“) zaviazal sťažovateľku spolu s ďalšími žalovanými (ďalej spolu aj „povinní“) spoločne a nerozdielne do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť pôvodnému veriteľovi finančnú sumu. Druhým výrokom zaviazal povinných zároveň zaplatiť náhradu trov konania v sume 1543,50 eur. Platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 8. júla 2016. Priznaná pohľadávka mala vzniknúť zo zmluvy uzavretej 17. októbra 2012 medzi povinnými a pôvodným veriteľom o medziúvere a stavebnom úvere (ďalej aj „spotrebiteľská zmluva“), od ktorej pôvodný veriteľ pre nedodržanie zmluvných záväzkov povinnými listom z 29. októbra 2014 odstúpil.</p> <p>Okresný súd prvým výrokom uznesenia z 12. júna 2020 odmietol námietky sťažovateľky proti trovám exekúcie z dôvodu ich oneskoreného podania a druhým výrokom zamietol návrh povinných na zastavenie exekúcie. Okresný súd uznesením z 20. júna 2018 v tomto konaní pripustil zmenu na strane pôvodného veriteľa ako oprávneného (ďalej len „oprávnený“), na základe</p>

	<p>zmluvy o postúpení pohľadávok z 1. apríla 2018.</p> <p>Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu z 12. júna 2020 v časti jeho druhého výroku odvolanie. V odvolaní zotrval na argumentácii uvedenej v podanom návrhu na zastavenie exekúcie a zdôraznila, že platobný rozkaz nie je spôsobilý exekučný titul. V tejto súvislosti poukázal na to, že platobný rozkaz bol vydaný vyšším súdnym úradníkom v skrátenej konaní, v ktorom mala sťažovateľka len 15 dní na podanie odporu. Keďže odpor sťažovateľka nepodala, v rámci skrátenej konania nebol vykonaný prieskum neprijateľných zmluvných podmienok sudcom, hoci ide v predmetnej veci o spotrebiteľský spor. Okresný súd sa v exekučnom konaní skúmaním neprijateľných zmluvných podmienok nezaoberal, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces sťažovateľky. Vo vzťahu k tejto argumentácii sťažovateľka s poukazom na povinnosť eurokonformného výkladu upozornila aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“) vo veci EOS KSI Slovensko, s. r. o., proti Jánovi Dankovi C-448-17 z 20. septembra 2018, ako aj uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 381/2012, podľa ktorých má vnútroštátny súd aj bez návrhu posudzovať prípadnú neprijateľnosť zmluvných podmienok.</p> <p>Krajský súd následne uznesenie okresného súdu v napadnutej časti jeho druhého výroku napadnutým uznesením potvrdil a oprávnenému voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata námietok sťažovateľky o porušení ňou v ústavnej sťažnosti označených práv spočíva v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd svojvoľne vo svojich právnych záveroch opomína eurokonformný výklad ustanovení Exekučného poriadku, hoci v predmetnom konaní argumentovala princípom ochrany spotrebiteľa aj poukazom na rozsudok C-448/17.</p> <p>Krajský súd vo veci sťažovateľky v zhode s okresným súdom dospel k záveru, že návrh na zastavenie exekúcie sťažovateľky nebol dôvodný. V odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že v exekučnom konaní vo veci konajúcejmu súdu nepatrí právomoc zaoberať sa vecou samou, pretože exekučné konanie je určené na faktický výkon rozhodnutia, a nie na jeho prieskum či autoritatívne nachádzanie práva. Ďalej poukázal na to, že sťažovateľka mala možnosť svoje námietky týkajúce sa formálnej a materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu predložiť v základnom konaní podaním odporu s vecným odôvodnením, čo ale neurobila. Podľa krajského súdu má v exekučnom konaní súd skúmať len to, či orgán, ktorý exekučný titul vydal mal právomoc na jeho vydanie a či oprávnený a povinný sú hmotnoprávne legitimovaní z exekučného titulu, avšak nad tento rámec exekučný titul nemôže preskúmať.</p> <p>Sťažovateľka v argumentácii namietala, že krajský súd neodôvodnil, prečo neaplikoval eurokonformný výklad ustanovení Exekučného poriadku, opierajúc sa pritom o rozsudok C-448/17. Platobný rozkaz bol vydaný vyšším súdnym úradníkom, t. z. podmienky jeho vydania 6 neboli preskúmané sudcom, a spotrebiteľská zmluva, ktorá bola podkladom pre jeho vydanie, obsahuje podľa sťažovateľky neprijateľné podmienky umožňujúce súbežné uplatňovanie zmluvných úrokov, ako aj úrokov z omeškania. Krajský súd mal zohľadniť princíp ochrany spotrebiteľa, ako aj rozsudok C-448/17 a ex offo preskúmať potenciálne neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom pre vydanie platobného rozkazu, aj v štádiu exekučného konania, a to napriek tomu, že sťažovateľka proti platobnému rozkazu nepodala odpor, a podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku konanie v predmetnej veci zastaviť. Nesporným zostáva, že identickú argumentáciu sťažovateľka predložila aj v odvolaní podanom proti druhému výroku uznesenia okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd už v náleze č. k. III. ÚS 344/2020 z 23. februára 2021 upozornil, že čl. 38 Charty základných práv Európskej únie politiky Únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z uvedeného, je zrejmé, že na úrovni Európskej únie je kladený mimoriadny dôraz na ochranu spotrebiteľa. Za tohto</p>

	<p>stavu, pokiaľ účastník súdneho konania upozorňuje všeobecný súd členského štátu Európskej únie na okolnosti týkajúce sa jeho postavenia ako spotrebiteľa a upriamuje pozornosť na konkrétnu judikatúru súdneho dvora v oblasti tejto problematiky, je potrebné, aby vnútroštátny súd venoval predmetným argumentom účastníka náležitú pozornosť, riadne sa nimi zaoberal a adekvátne sa s nimi vyrovnal.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že z rozsudku súdneho dvora C-448/17 vyplýva, že súdny dvor na rozdiel od krajského súdu a okresného súdu v štádiu vykonávacieho konania a priori nevylučuje preskúmanie exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na jeho vydanie, a teda vecnej správnosti exekučného titulu. Práve naopak, súdny dvor (za situácie, keď vnútroštátna právna úprava zveruje právomoc vydať platobný rozkaz vyššiemu súdnemu úradníkovi, pričom stanovuje iba 15-dňovú lehotu na podanie odporu – o takúto situáciu ide aj v prípade sťažovateľky, keďže platobný rozkaz bol vydaný podľa § 172 OSP, pozn.) považuje za nevyhnutné takúto kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok uskutočniť ex offio (za podmienky, že to vnútroštátna právna úprava umožňuje), pretože len vtedy možno považovať ciele sledované smernicou 93/13/EHS za naplnené. V zmysle záverov súdneho dvora musí vnútroštátny súd posúdiť, či vnútroštátna právna úprava takýto prieskum v štádiu vykonávacieho konania umožňuje.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu zhrnul podstatný obsah podaného odvolania, v rámci ktorého sťažovateľka poukázala aj na rozsudok súdneho dvora vo veci C-448/17. V rámci formulácie svojich právnych záverov v napadnutom uznesení však krajský súd neuviedol žiadne právne úvahy, ktorými by odôvodnil, prečo závery vyplývajúce z rozsudku C-448/17 týkajúce sa aplikácie smernice 93/13/EHS, resp. princípu ochrany spotrebiteľa, nepovažoval za spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky.</p> <p>Ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie krajského súdu pre nevyrovnanie sa s podstatným odvolacím argumentom sťažovateľky ako nepreskúmateľné a nezodpovedajúce požiadavkám kladeným na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplývajúcim z obsahu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. 33. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>exekúcia-exekučný titul súd-právomoc všeobecného súdu rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-ochrana spotrebiteľa</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 387/2021</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Zmenkový platobný rozkaz</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Martin Vernarský</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - Nález</p>

dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Aktivizácia starého procesného režimu je odôvodnená len v špecifických prípadoch, najmä ak zákonodarca určitý právny inštitút z právneho poriadku vypúšťa. Tak je to aj v prípade inštitútu zmenkového platobného rozkazu, ktorý bol vypustený z novej procesnej úpravy, a preto je logické, že konania začaté podľa § 175 OSP sa dokončia podľa doterajších procesných predpisov z dôvodu absencie novej právnej úpravy. Prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP je v tomto duchu potrebné vykladať reštriktívne, teda aplikácia predošlej právnej úpravy je opodstatnená len na konanie o zmenkovom platobnom rozkaze v rozsahu ustanovenia § 175 OSP, ktoré v novej právnej úprave absentuje. V konaní o odvolaní (proti rozhodnutiu o ponechaní či o zrušení platobného rozkazu) aplikácia predošlej právnej úpravy (napr. § 238 ods. 3 OSP) nemá opodstatnenie, keďže jej výsledkom by bola neprehľadnosť v spleti rôznych procesných režimov, čo nemožno považovať za súladné s princípom predvídateľnosti práva a s princípom právnej istoty.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd vydal 3. januára 2006 na návrh spoločnosti pôvodného žalobcu zmenkový platobný rozkaz, ktorým uložil sťažovateľovi ako zmenkovému ručiteľovi (avalistovi), aby do 3 dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu zaplatil žalobcovi zmenkovú sumu 40 902,64 eur so 6 % ročným úrokom z omeškania. Išlo o vlastnú zmenku vystavenú vystaviteľom v prospech remitenta, na zaplatenie ktorej sa sťažovateľ zaviazal ako avalista spolu s ďalším konateľom vystaviteľa zmenky. Účelom vystavenia zmenky v prospech remitenta bolo zabezpečenie povinnosti vystaviteľa zmenky ako zhotoviteľa diela – stavby Managerského pracoviska odstrániť prípadné vady diela, za ktoré ako zhotoviteľ zodpovedá a ktoré sa vyskytnú v záručnej dobe. Sporná zmenka bola vystavená ako blankozmenka s tým, že v zmysle zmluvy o vyplňovacom práve k zmenke sa zmluvné strany dohodli, že pre prípad porušenia záväzku vystaviteľa uhradiť objednávateľovi náklady na odstránenie väd diela môže majiteľ zmenky uplatniť vyplňovacie právo (doplniť na zmenke dátum vystavenia a zmenkovú sumu). Keďže na zmenke chýbal údaj o splatnosti, išlo o vistazmenku, teda zmenku splatnú na videnie (pri predložení) a s doložkou „bez protestu“. Proti zmenkovému platobnému rozkazu podal sťažovateľ 19. januára 2006 v zákonnej lehote troch dní námietky. Okresný súd rozsudkom č. k. 36 Zm 10/2005 z 18. mája 2006 ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti, keď konštatoval nedôvodnosť námietok sťažovateľa. Zdôraznil, že v súlade s koncentračnou zásadou nemohol prihliadnuť na doplnenie námietok sťažovateľa na pojednávaní konanom 15. mája 2006, ale zaoberal sa len námietkami podanými v zákonnej lehote. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením č. k. 16 CoZm 4/2007 zo 4. marca 2008 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že námietka sťažovateľa o nepoctivom, zlomyseľnom nadobudnutí zmenky je dôvodná a v nadväznosti na to je potrebné sa zaoberať ďalšou jeho námietkou, že predmetná zmenka nebola vyplnená v súlade so zmluvou o vyplňovacom práve. Po vrátení veci okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie, predmetom ktorého bolo skúmanie existencie väd diela, za ktoré by zodpovedala ako hlavný zmenkový dlžník a ktoré boli kryté zmenkou avalovanou sťažovateľom, teda či nastali okolnosti umožňujúce uplatniť vyplňovacie právo k zmenke. Okresný súd rozsudkom č. k. 36 Zm 10/2005 z 12. novembra 2014 opäť rozhodol o ponechaní zmenkového platobného rozkazu v platnosti. Konštatoval, že sťažovateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno o svojom tvrdení, ktoré uplatnil vo včas podaných námietkach, že pri vyplnení spornej zmenky nebola dodržaná dohoda o vyplňovacom práve k zmenke z 23. júla 2001, a obrana sťažovateľa uplatnená až na pojednávaní konanom 15. mája 2006, že došlo k neoprávnenému

	<p>vyplneniu zmenky v rozpore s inou dohodou o vyplňovacom práve, bola uplatnená oneskorene.</p> <p>Na odvolanie sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol, keď konštatoval neprípustnosť dovolania sťažovateľa, v zmysle § 420 písm. f) CSP a s poukazom na obsah dovolania sťažovateľa uviedol, že nejde ani o dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP.</p> <p>Podľa sťažovateľa odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé, nezrozumiteľné a v rozpore so skutkovým a právnym stavom.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (III. ÚS 76/2021). Pokiaľ ide o posudzovanie prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje aj na svoje závery uvedené v náleze č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020, v zmysle ktorých je dovolací súd viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (§ 419 CSP – ak to zákon pripúšťa).</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v obsahu dovolania nastolil niekoľko právnych otázok, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý ho založil na závere, že obrana žalovaného uplatnená až na pojednávaní konanom 15. mája 2006 spočívajúca v tom, že došlo k neoprávnenému vyplneniu zmenky v rozpore s inou dohodou, bola uplatnená oneskorene a nebolo možné na ňu prihliadnúť. Vzhľadom na tento záver konajúcich súdov bolo podstatným zodpovedanie otázky, či sťažovateľ v rámci svojej námietkovej obrany bol povinný formálne označiť konkrétnu zmluvu, keď namietal, že nárok na vyplnenie blankozmenky nevznikol a žalovaná zmenka nebola vyplnená tak, ako bolo zmluvne dojednané, resp. či následné označenie rozporu s inou zmluvou o vyplňovacom práve možno považovať za inú (novú) námietkovú obranu, na ktorú vzhľadom na koncentračnú zásadu nemožno prihliadnúť.</p> <p>Skutočnosť, že sťažovateľ vo včas podaných námietkach namietal rozpor žalovanej zmenky s inou dohodou o vyplňovacom práve (a neskôr svoju námietkovú obranu skorigoval), bola známa odvolaciemu súdu už v čase vydania jeho zrušujúceho rozhodnutia, a aj napriek tomu konštatoval, že v ďalšom konaní je potrebné sa zaoberať námietkou žalovaného spočívajúcou v tvrdení, že „predmetná zmenka nebola vyplnená v súlade so zmluvou o vyplňovacom práve“. V tejto súvislosti sa javí ako dôvodná aj obrana sťažovateľa, že k jeho uvedeniu do omylu ohľadom zmluvy oprávňujúcej majiteľa žalovanej zmenky na jej vyplnenie došlo v dôsledku skutočnosti, ktorú v konaní tvrdil, že mu zmenka nebola predložená jej majiteľom na platenie (čo z časových súvislostí jej vystavenia a jej následného prevodu sa javí ako vierohodné tvrdenie), resp. v</p>

<p>dôsledku postupu súdu (ktorý mu nedoručil návrh spolu s prílohami), a vzhľadom na krátkosť lehoty na podanie námietok objektívne nemal možnosť účinne sa brániť proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu.</p> <p>Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu posúdil dovolanie sťažovateľa formalisticky, nerešpektujúc jeho skutočný obsah, keď konštatoval, že dovolateľ v dovolaní neuviedol konkrétnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a jeho odmietnutím porušil označené práva sťažovateľa. Bolo preto potrebné vysloviť, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd však nevezhliadol porušenie označených práv sťažovateľa vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP najvyšším súdom. Pokiaľ sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolaciu námietku spočívajúcu v porušení legitímnych očakávaní, ktorú odôvodnil tým, že konajúce súdy neprihliadli na výsledok znaleckého dokazovania, je potrebné uviesť, že porušenie legitímnych očakávaní nemá súvis s uskutočňovaním procesných práv strany konania, resp. s procesným postupom súdu. V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nesprávnej aplikácii ustanovení CSP na konanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu (ktorým bol zmenkový platobný rozkaz ponechaný v platnosti, pozn.) sa ústavný súd nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa a považuje za ústavne udržateľný názor krajského súdu a najvyššieho súdu, podľa ktorého krajský súd pri prejednaní odvolania sťažovateľa bol povinný postupovať podľa právneho predpisu účinného v čase rozhodovania o odvolaní, teda podľa § 378 a nasl. CSP. Princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy vyjadrený v § 470 ods. 1 CSP je nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality. Tento princíp je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy – platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (Procházka, R., Káčer, M. Teória práva. Bratislava : C. H. Beck, 2013, s. 173). Naproti tomu princíp ultraaktivity procesných predpisov (§ 471 CSP) musí byť vyjadrený explicitne, inak neplatí. Nie je teda odvoditeľný ústavne konformným teleologickým výkladom ako predošlý princíp.</p> <p>Aktivizácia starého procesného režimu je odôvodnená len v špecifických prípadoch, najmä ak zákonodarca určitý právny inštitút z právneho poriadku vypúšťa. Tak je to aj v prípade inštitútu zmenkového platobného rozkazu, ktorý bol vypustený z novej procesnej úpravy, a preto je logické, že konania začaté podľa § 175 OSP sa dokončia podľa doterajších procesných predpisov z dôvodu absencie novej právnej úpravy. Prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP je v tomto duchu potrebné vykladať reštriktívne, teda aplikácia predošlej právnej úpravy je opodstatnená len na konanie o zmenkovom platobnom rozkaze v rozsahu ustanovenia § 175 OSP, ktoré v novej právnej úprave absentuje. V konaní o odvolaní (proti rozhodnutiu o ponechaní či o zrušení platobného rozkazu) aplikácia predošlej právnej úpravy (napr. § 238 ods. 3 OSP) nemá opodstatnenie, keďže jej výsledkom by bola neprehľadnosť v spleti rôznych procesných režimov, čo nemožno považovať za súladné s princípom predvídateľnosti práva a s princípom právnej istoty.</p> <p>K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu:</p> <p>Keďže v dôsledku kasačného výroku tohto nálezu dôjde k vytvoreniu potrebného procesného priestoru pre dovolací súd, aby posúdil prípustnosť dovolania sťažovateľa z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, potom právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu.</p>

	Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	občianske súdne konanie-Občiansky súdny poriadok cenné papiere-zmenka dovolenie-prípustnosť platobný rozkaz

spisová značka	III. ÚS 446/2021
populárny názov	Čl. 46 ods. 1 ústavy a konanie Súdnej rady
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4
analytická právna veta	Súdna rada v procese rozhodovania o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na vymenovanie za sudcu poskytuje právnu ochranu základnému právu dotknutej osoby na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok. Z tohto hľadiska nie je podstatným, či alebo nakoľko detailne je rozhodovací proces súdnej rady upravený zákonom. Súdna rada je orgánom, ktorý rozhodovaním o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti kandidáta na vymenovanie za sudcu zasahuje do právneho statusu konkrétnej fyzickej osoby. Pokiaľ je tento status chránený hmotným subjektívnym právom, nevynímajúc základné subjektívne právo zaručené ústavou, je ústavnou povinnosťou súdnej rady zaručiť v rámci svojho rozhodovania, pokiaľ ide o rozhodnutie samotné, ako aj o postup, ktorý rozhodnutiu predchádza, právnu ochranu kandidátovi na vymenovanie za sudcu. Právna ochrana okrem iného spočíva v požiadavke, aby súdna rada objektívne, transparentne a preskúmateľným spôsobom dospela k záveru, či u kandidáta na vymenovanie za sudcu boli alebo neboli splnené predpoklady sudcovskej spôsobilosti. V uvedenej požiadavke je daná spätosť hmotného subjektívneho práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy (hoci jeho obsahom je výlučne diskriminačná perspektíva) a subjektívneho práva procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy).
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol úspešný v hromadnom výberovom konaní na funkciu sudcu pre obvod Krajského súdu v Bratislave. Sťažovateľ využil možnosť nahliadnuť do podkladov, ktorá mala súdna rada k dispozícii a vyjadril sa k nim listom z 8. decembra 2020. Súdna rada 15. decembra 2020 rokovala o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti sťažovateľa. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu v čase jej konania sa zasadnutie uskutočnilo vo forme online prístupu a rovnakým spôsobom sa na tomto zasadnutí zúčastnil sťažovateľ. V rozprave bola venovaná pozornosť primárne priestupkom sťažovateľa na úseku cestnej premávky a trestnému stíhaniu sťažovateľa pre skutok z mája 2009, ktorý bol kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Trestné konanie bolo ukončené uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len

	<p>„okresný súd“) zo 14. apríla 2010, ktorým bol schválený zmier medzi sťažovateľom ako obžalovaným a poškodeným a trestné stíhanie bolo zastavené. Za stanovisko o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti sťažovateľa hlasovalo sedem členov súdnej rady, proti hlasovali dvaja členovia súdnej rady a hlasovania sa zdržali šiesti členovia súdnej rady. Keďže návrh uznesenia nezískal potrebnú väčšinu hlasov, uznesením súdna rada na základe podkladov od štátnych orgánov a vyjadrenia kandidáta na vymenovanie sudcu v súlade s čl. 141a ods. 5 písm. b) ústavy prijala stanovisko, že sťažovateľ, kandidát zaradený v databáze Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky pre obvod Krajského súdu v Bratislave, nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K aplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy:</p> <p>Základné právo na inú právnu ochranu je subjektívnym právom procesným, z čoho vyplýva, že slúži presadeniu iného subjektívneho práva hmotnej povahy, ktoré sa realizuje uplatnením kompetencie orgánu verejnej moci (iného ako orgánu súdnej moci) v individuálnej veci. Orgány verejnej moci teda v konkrétnych prípadoch poskytujú hmotným subjektívnym právam účinnú ochranu práve dôsledným rešpektovaním základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Súdna rada je orgánom, ktorý rozhodovaním o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti kandidáta na vymenovanie za sudcu zasahuje do právneho statusu konkrétnej fyzickej osoby. Pokiaľ je tento status chránený hmotným subjektívnym právom, nevynímajúc základné subjektívne právo zaručené ústavou, je ústavnou povinnosťou súdnej rady zaručiť v rámci svojho rozhodovania, pokiaľ ide o rozhodnutie samotné, ako aj o postup, ktorý rozhodnutiu predchádza, právnu ochranu kandidátovi na vymenovanie za sudcu. Právna ochrana okrem iného spočíva v požiadavke, aby súdna rada objektívne, transparentne a preskúmateľným spôsobom dospela k záveru, či u kandidáta na vymenovanie za sudcu boli alebo neboli splnené predpoklady sudcovskej spôsobilosti. V uvedenej požiadavke je daná spätosť hmotného subjektívneho práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy (hoci jeho obsahom je výlučne diskriminačná perspektíva) a subjektívneho práva procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy).</p> <p>Súdna rada v procese rozhodovania o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti u kandidátov na vymenovanie za sudcu poskytuje právnu ochranu základnému právu dotknutej osoby na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok. Z tohto hľadiska nie je podstatným, či alebo nakoľko detailne je rozhodovací proces súdnej rady upravený zákonom. Ak by celý rozsah i obsah základného práva na inú právnu ochranu zakotveného v ústave mal byť závislý od zákonnej (podústavnej) regulácie, potom by tomuto základnému právu chýbala potrebná autonómia ako podmienka pre jeho postavenie ako referenčného kritéria pre posudzovanie súladu podústavných mocenských aktov s ústavou (m. m. III. ÚS 368/2020).</p> <p>Niektoré parciálne súčasti základného práva na inú právnu ochranu na postup nie sú na rozhodovanie súdnej rady aplikovateľné. Pojmovovo je tu vylúčená kontradiktórnosť a rovnosť zbraní, keďže ide o rozhodovací proces, pri ktorom niet protistrany, a tak celkom prirodzene ku skríženiu zbraní dôjsť nemôže. Rovnako sa na súdnu radu v prostredí aktuálnej právnej úpravy nevzťahuje požiadavka na odôvodňovanie jej rozhodnutí spôsobom porovnateľným s rozhodnutiami správnych orgánov či súdov. Niet pochyb, že aj na prijímanie stanoviska o predpokladoch sudcovskej spôsobilosti sa vzťahuje požiadavka, aby sa vo veci uchádzača rozhodlo bez zbytočných prietahov, požiadavka verejnosti, ako aj prerokovania veci za prítomnosti uchádzača. Neopomenuteľným je i právo uchádzača vyjadriť sa k podkladom na rozhodovanie súdnej rady, ktoré síce v dôsledku nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 21/2014 stratilo explicitnú oporu v § 27ga ods. 5 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 22. februára 2019, to ale neznamená, že nie je uplatniteľné priamo z čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým použitý pojem „dôkaz“ má autonómny (od formálnej procesnej podústavnej terminológie nezávislý) obsah a nemožno ho rezervovať len pre úzky okruh kontradiktórnych súdnych konaní. Všetky menované čiastkové práva</p>

tvoriace obsah základného práva na inú právnu ochranu a vzťahujúce sa aj na prijímanie stanoviska súdnej rady o predpokladoch sudcovskej spôsobilosti sú zjednotené v kategóriách objektivity a transparentnosti, čo sú vlastnosti, ktoré možno charakterizovať ako tvoriace obsah základného práva na inú právnu ochranu v rozhodovacom procese podľa čl. 141a ods. 6 písm. b) ústavy [do 31. decembra 2020 podľa čl. 141a ods. 5 písm. b) ústavy].

Z uvedených dôvodov ústavný súd argumentáciu súdnej rady o neaplikovateľnosti základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nehodnotí ako dôvodnú.

K dôvodom ústavnej sťažnosti:

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentuje názor, že posudzovanie splnenia podmienok sudcovskej spôsobilosti u kandidáta na vymenovanie za sudcu má byť rovnaké ako pri posudzovaní splnenia podmienok sudcovskej spôsobilosti u sudcov už vykonávajúcich svoju funkciu. Nie je mu známy žiaden prípad, keď by dopravný priestupok (poukazuje na konkrétne prípady z minulosti) bol dôvodom straty sudcovskej spôsobilosti.

Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh nemá pochybnosti, že dôvodom neúspechu sťažovateľa pri uchádzaní sa o funkciu sudcu nebolo samotné spáchanie dopravných priestupkov, ale jeho postoj k vlastnému protiprávnemu konaniu. Porovnávanie viac či menej sťažovateľom konkretizovaných prípadov sudcov, ktorí sa v minulosti mali dopúšťať dopravných priestupkov, s prípadom sťažovateľa v procese rozhodovania súdnej rady preto stavia na nesprávnom komparatívnom východisku. Z uvedeného dôvodu je táto sťažnostná námietka nedôvodná.

Ústavný súd uvádza, že niet rozumného dôvodu, prečo by členovia súdnej rady v rámci rozpravy nemohli prezentovať svoje vnímanie zistených skutočností vyplývajúcich zo zhromaždených podkladov o kandidátovi, z vyjadrení samotného kandidáta či uvádzať vlastné hodnotiace úvahy. Naopak, ich verejná prezentácia na zasadnutí súdnej rady umožňuje kandidátovi spoznať postoj členov súdnej rady k zisteným skutočnostiam ešte pred samotným prístupím k hlasovaniu o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti kandidáta na funkciu sudcu, čím sa vytvára priestor pre kandidáta zaujať k tvrdeniam a postojom členov súdnej rady stanovisko, objasniť zistené skutočnosti a ich okolnosti v miere a spôsobom, ktorý presvedčí členov súdnej rady o tom, že kandidát predsa len spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti. Námietky týkajúce sa uvedených vyjadrení ústavný súd nevyhodnotil ako spôsobilé spochybniť ústavnoprávnu udržateľnosť napadnutého uznesenia súdnej rady.

Z podkladov zhromaždených súdnou radou vyplynulo, že sťažovateľ bol v rokoch 2009 a 2010 trestne stíhaný pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Pri dopravnej nehode zavinenej sťažovateľom ako vodičom osobného motorového vozidla (neprispôsobenie rýchlosti jazdy, stavu a povahy vozovky a svojim schopnostiam) utrpel jeho spolujazdec ťažkú ujmu na zdraví. Okresný súd uznesením č. k. 8T/6/10 zo 14. apríla 2010 schválil zmier medzi sťažovateľom a poškodeným a trestné stíhanie vedené proti sťažovateľovi zastavil.

Tvrdenie predsedu súdnej rady o neexistencii rozhodnutí súdov o schválení zmiaru v obdobných prípadoch, ako bola trestná vec sťažovateľa, ktoré zaznelo v závere rozpravy, predstavuje tvrdenie o určitom objektívnom stave súdnej praxe. Pri porovnaní s terminológiou štandardného konfliktu slobody prejavu a ochrany osobnosti možno príspevok predsedu súdnej rady hodnotiť ako skutkové tvrdenie, nie hodnotový súd.

Ako už bolo naznačené, ústavný súd akceptuje, že pre naplnenie princípu transparentnosti nemusia uznesenia súdnej rady o splnení predpokladov

sudcovskej spôsobilosti zahŕňať komponent tradičného (písomného) odôvodnenia, avšak súdna rada je povinná o to poctivejšie dodržiavať požiadavky objektivity a transparentnosti konania o predpokladoch sudcovskej spôsobilosti. Za súčasť odôvodnenia napadnutého uznesenia súdnej rady je tak v tomto prípade potrebné považovať aj záverečné konštatovanie predsedu súdnej rady o neexistencii rozhodnutia, ktorým by bol v obdobných trestných veciach schválený zmier. Zároveň s ohľadom na jeho skutkovú povahu ústavný súd nemá pochybnosti, že išlo o podklad na rozhodovanie súdnej rady.

Z materiálov predložených súdnou radou nevyplýva, že by sa medzi podkladmi zhromaždenými súdnou radou na účel posudzovania predpokladov sudcovskej spôsobilosti sťažovateľa nachádzal taký, ktorý by indikoval zisťovanie súdnej rady o stave rozhodovacej praxe trestných súdov v obdobných veciach, ako bola trestná vec sťažovateľa. Za tohto stavu je nutné prijať záver (opak v konaní preukázaný nebol), že sťažovateľ pred zasadnutím súdnej rady nemal žiadne indície, že súdna rada môže pri hodnotení splnenia predpokladov jeho sudcovskej spôsobilosti pripisovať relevanciu aspektu, či spôsob rozhodnutia v sťažovateľovej trestnej veci bol ojedinelý, resp. či k sťažovateľovi bolo zo strany súdu v trestnom konaní pristupované inak ako k ostatným obžalovaným v obdobných trestných veciach. Na možnosť zaujatia kvalifikovanej reakcie sťažovateľom na skutkové tvrdenie o neexistencii obdobného rozhodnutia je nutný prieskum rozhodovacej činnosti súdov, ktorý, pochopiteľne, u sťažovateľa neprichádzal do úvahy na zasadnutí súdnej rady 15. decembra 2020, keď bol s predmetnou tvrdenou skutočnosťou konfrontovaný prvýkrát.

Zo zaznamenania rozpravy k predmetnému bodu programu zasadnutia možno identifikovať, že dominantným objektom kritiky sťažovateľa bol jeho postoj k rešpektovaniu pravidiel. V tomto smere prezentovali svoje hodnotenia viacerí členovia súdnej rady a ústavný súd, ako už bolo uvedené, takýto priebeh rokovania nijako ústavne nespochybňuje. Postupná gradácia uvedeného konceptu kritiky sťažovateľa však vyvrcholila v úplnom závere rozpravy príspevkom predsedu súdnej rady založenom na skutkovom tvrdení (štatistiky dokumentujúce absenciu prípadu ukončenia trestného stíhania zmiernom), ktorý so sebou priniesol nový faktor spochybňujúci sťažovateľovu sudcovskú spôsobilosť a interpretovateľný aj ako náznak „neštandardného“ vybavenia jeho trestnej veci.

Po odznení príspevku bola rozprava ihneď ukončená a súdna rada pristúpila k hlasovaniu. Ústavný súd konštatuje, že týmto postupom súdnej rady bola sťažovateľovi zmarená možnosť kvalifikovane reagovať a vyjadriť sa k tvrdeniu prednesenému predsedom súdnej rady, ktoré vzhľadom na jeho skutkový charakter a celkový vývoj diskusie na rokovaní ústavný súd považuje za dostatočne závažné na to, aby odôvodňovalo vytvoriť priestor na sťažovateľovu reakciu.

Problematický postup súdnej rady v tomto smere umocňuje fakt, že skutkové tvrdenie o rozhodovacej praxi v obdobných trestných veciach nezodpovedá skutočnosti. Existuje viacero súdnych rozhodnutí o schválení zmiernom v obdobných prípadoch trestných stíhaní pre prečin ublíženia na zdraví, čo sťažovateľ preukázal poukazom na značný počet rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré k ústavnej sťažnosti aj priložil

Pri hlasovaní v sťažovateľovej veci sa totiž až šiesti členovia súdnej rady zdržali hlasovania, iba dvaja boli proti záveru o splnení požiadaviek sudcovskej spôsobilosti. Šesť hlasov, ktoré sa nepriklonili k žiadnej z dvoch vylučujúcich možností, zvyrazňuje dôležitosť priestoru na vyjadrenie sťažovateľa ku skutočnosti prednesenej predsedom súdnej rady v závere rozpravy, čo mohlo podporiť ďalšiu diskusiu na zasadnutí súdnej rady vedúcu k presvedčeniu členov súdnej rady, ktorí sa zdržali, aby napokon hlasovali kategoricky. Tým je oslabený prvok racionality odlišného zaobchádzania v miere dosahujúcej ústavnú relevanciu. Pokiaľ je napadnuté uznesenie výsledkom postupu súdnej

	rady postihnutého vytykanými vadami, nemožno toto uznesenie považovať za ústavnoprávne konformné, rešpektujúce sťažovateľove práva vyplývajúce z čl. 30 ods. 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 25 písm. c) medzinárodného paktu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – politické-právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám Súdna rada Slovenskej republiky rozhodnutie-odôvodnenie

spisová značka	III. ÚS 458/2021
populárny názov	Povinná obhajoba a rozhodovanie o väzbe
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. c Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. b Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	Obvinený nemusí mať obhajcu v prípade, ak je mu vznesené obvinenie a je podaný návrh na vzatie do väzby, a taktiež obhajcu nemusí mať ani počas výsluchu, keď sudca pre prípravne konanie rozhoduje o jeho väzbe. Obvinený musí mať obhajcu ihneď po vznesení obvinenia len v prípadoch uvedených v § 37 ods. 1 písm. b), c), d) a e) TP.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) na tom skutkovom základe, že 27. marca 2021 svoju matku verbálne a fyzicky napadol. Uznesením Okresného súdu Lučenec z 30. marca 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Lehota väzby začala plynúť 27. marca 2021. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť do zápisnice. Okresný súd ustanovil sťažovateľovi obhajkyňu 31. marca 2021. Podľa tvrdení sťažovateľa bola notifikácia o ustanovení obhajcu ex offi doručená jeho obhajkyňi do elektronickej schránky až 6. apríla 2021. Na sťažnosť sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením väzbu sťažovateľa inými prostriedkami nenahradil a jeho sťažnosť zamietol.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením: Sťažovateľ namieta arbitrárnosť a nezákonnosť napadnutého uznesenia o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa o vzatí do väzby, neskúmanie dôvodnosti väzby a neprimeranú dĺžku rozhodovania o jeho sťažnosti. Krajský súd v zhode so sudcom pre prípravne konanie dospel k záveru, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu v čase plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia rozsudkom okresného súdu zo 4. februára 2021 za rovnaký trestný čin [prečin nebezpečného vyhrážania § 360 ods. 1 a 2 písm. b) TZ], pričom v oboch trestných konaniach je poškodenou matka sťažovateľa. Uvedeným rozsudkom bolo sťažovateľovi uložené aj obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a návykových látok. Sťažovateľ sa v rovnaký deň, ako bol zadržaný (27. marca 2021), podrobil toxikologickému

vyšetreniu moču, z ktorého vyplynul pozitívny nález na prítomnosť amfetamínu v jeho tele. Podľa výpisu Ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sa sťažovateľ dopustil 11 priestupkov, pričom dva z nich spáchal voči svojej matke. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mal dopustiť rovnakého skutku cca 5 mesiac od posledného odsúdenia za rovnaký trestný čin a tiež mal porušiť aj zákaz požívania návykových látok. Krajský súd konštatoval, že predchádzajúce odsúdenia a postihnutia za priestupky nemali na sťažovateľa žiadny vplyv, pričom sa sťažovateľ mal opakovane dopustiť rovnakého protiprávneho konania. Z obsahu zabezpečeného spisu a vykonaných dôkazov považoval krajský súd za preukázané, že v prípade sťažovateľa boli dôvody preventívnej väzby naplnené [§ 71 ods. 1 písm. c) TP].

V prípade sťažovateľa sa nepreukázala neoprávnenosť pozbavenia jeho osobnej slobody väzbou, resp. preukázala sa jej nevyhnutnosť a primeranosť k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo svojvoľný alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcim súdom vrátane uplatnených práv, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené.

Požiadavke rýchlosti zodpovedajú lehoty počítané na týždne a podľa judikatúry tejto požiadavke nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a na oboch stupňoch lehotu dvoch mesiacov (III. ÚS 255/03), čo nie je prípad sťažovateľa. Ústavný súd tak dospel k záveru, že trestné konanie sťažovateľa zodpovedalo požiadavke rýchlosti podľa uplatnených práv sťažovateľa.

K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením:

Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namietal, že v čase zadržania bol pod vplyvom omamných a psychotropných látok, a preto nebol spôsobilý porozumieť poučeniu zvoliť si obhajcu. Ďalej namietal, že obhajkyňa mu bola ustanovená až po vyhlásení uznesenia o vzatí do väzby a na odôvodnenie sťažnosti súd uložil ustanovenej obhajkyni lehotu 3 dní. Tiež namietal, že okresný súd pri doručovaní opatrenia o ustanovení obhajcu z 30. marca 2021 nevyužil doručovanie prostredníctvom elektronickej schránky.

Z dikcie § 37 ods. 1 písm. a) TP podľa krajského súdu vyplýva, že obvinený nemusí mať obhajcu v prípade, ak je mu vznesené obvinenie a je podaný návrh na vzatie do väzby, a taktiež obhajcu nemusí mať ani počas výsluchu, keď sudca pre prípravné konanie rozhoduje o jeho väzbe. Obvinený musí mať obhajcu ihneď po vznesení obvinenia len v prípadoch uvedených v § 37 ods. 1 písm. b), c), d) a e) TP. Vychádzajúc zo zápisnice zo zadržania, dospel súd k záveru, že sťažovateľ bol poučený o svojich právach, avšak sťažovateľ si obhajcu nezvolil a ani nežiadal, aby mu bol obhajca ustanovený. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia si sťažnosť nepodal. Preto sudca pre prípravné konanie ustanovil sťažovateľovi obhajcu až po tom, ako bol vzatý do väzby, keď už podľa § 37 ods. 1 písm. a) TP vznikol u sťažovateľa dôvod povinnej obhajoby.

Ústavný súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. R 50/2013, v ktorom sa uvádza, že povinná obhajoba z dôvodu väzobného stíhania obvineného vzniká až vykonateľnosťou rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie alebo súdu o vzatí do väzby, nepôsobí spätne, a nemá preto vplyv na zákonnosť prechádzajúcich úkonov.

Keďže ústavný súd nezistil, aby v prípade sťažovateľa bolo porušené jeho základné právo na obhajobu napadnutým uznesením, preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

	Ústavný súd v uvedených okolnostiach k námietke sťažovateľa týkajúcej sa doručovania písomností uvádza, že doručovanie elektronickými prostriedkami v trestnom konaní sa riadi ustanoveniami TP. Ústavný súd pripúšťa vznik technických nedostatkov programového systému pri vygenerovaní ex offo obhajcov, avšak v prípade sťažovateľa nezistil také ústavnoprávne pochybenia krajského súdu, ktoré by zakladali porušenie uplatnených práv.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu obhajoba, obhajca-ustanovený

spisová značka	III. ÚS 590/2021
populárny názov	Príkazy na zabezpečovanie informácií
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 16 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2
analytická právna veta	Orgány činné v trestnom konaní sú povinné zistené skutočnosti, svedčiace o možnej protiprávnej činnosti, čo najmenej invazívnym spôsobom prešetriť, a v prípade nemožnosti takéhoto prešetrenia siahnuť po invazívnejších prostriedkoch. Každú jednu trestnú vec je potrebné posudzovať individuálne, pričom hlavným aspektom siahnutia po invazívnejších prostriedkoch musí byť dôkazná situácia a náročnosť získavania ďalších dôkazov.
skutkový stav a základné fakty	<p>Proti sťažovateľovi 2 bolo uznesením policajta KR PZ v Trenčíne zo 17. septembra 2019 vznesené obvinenie pre zločin znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), zločin vydierania podľa § 189 TZ, prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 TZ, prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a TZ a prečin poškodzovania cudzích práv podľa § 375 TZ.</p> <p>Prokurátor návrh policajta na vzatie sťažovateľa 2 do väzby neakceptoval, sťažovateľa prepustil zo zadržania na slobodu a zrušil aj uznesenie policajta o vznesení obvinenia. Podľa sťažovateľov celé obvinenie stálo na vyfabulovanej výpovedi jedinej osoby, ktorú znalkyňa v znaleckom posudku označila ako nedôveryhodnú.</p> <p>Obhajobu sťažovateľa 2 prevzal advokát, ktorý na vykonávanie jednotlivých úkonov poveril svoju koncipientku. Advokátska koncipientka mala spolu so sťažovateľom 1 vyhľadať svedkyňu (ďalej len „nájomníčku bytu“), ktorá užíva byt sťažovateľa 2, a s ňou spísať úradný záznam, v ktorom mala nájomníčka bytu čestne vyhlásiť, že v byte, ktorý užíva, nedošlo k žiadnym protiprávnym aktivitám (znásilnenie). Tento úradný záznam mala advokátska koncipientka doložiť do vyšetrovacieho spisu.</p> <p>Na základe tohto úkonu advokátskej koncipientky a trestného oznámenia nájomníčky bytu došlo uznesením KR PZ v Trenčíne z 11. októbra 2019 k začatiu trestného stíhania vo veci a neskôr uznesením vyšetrovateľa KR PZ v Trenčíne z 21. októbra 2020 k začatiu trestného stíhania a vzneseniu obvinenia proti advokátskej koncipientke a sťažovateľovi 1 pre pokračovací zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) TZ z časti spáchaný formou</p>

	<p>spolupáchateľstva podľa § 20 TZ.</p> <p>Na návrh prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín okresný súd vydal namietané príkazy na odpočúvanie a záznam telekomunikačných činností, na sledovanie osoby a na vyhotovovanie obrazových, zvukových a obrazovozvukových záznamov sťažovateľa 1.</p> <p>Prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín uznesením z 23. novembra 2020 podľa § 230 ods. 2 písm. e) TP zrušil uznesenie vyšetrovateľa KR PZ v Trenčíne z 21. októbra 2020 ako nezákonné s odôvodnením, že v skutku, ktorého sa mali dopustiť advokátska koncipientka a sťažovateľ 1, absentuje objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) TZ, a to použitie násilia, hrozby násilím alebo inej ťažkej ujmy.</p> <p>V ústavnej sťažnosti dominuje námietka sťažovateľov, že neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) TZ, 5 pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie, a namietajú, že okresný súd mal pri vydaní namietaných príkazov preskúmať, či skutok, pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie a pre ktorý bolo potrebné vydať namietané príkazy, spĺňal všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu (objekt, objektívna stránka, subjekt a subjektívna stránka). Z uvedeného dôvodu preto sťažovatelia považujú namietané príkazy okresného súdu za arbitrárne.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Okresný súd v namietaných príkazoch uviedol, že po preskúmaní návrhov prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín, ako aj jeho príloh a dôkazov, ktoré boli dosiaľ vykonané v prípravnom konaní, dospel k záveru, že je dané podozrenie, že skutky uvedené v predmetnom uznesení o začatí trestného stíhania sa stali a že vykazujú všetky pojmové znaky skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) TZ, v časti spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 TZ, a že daný návrh na vydanie namietaných príkazov je dôvodný.</p> <p>Po preskúmaní namietaných príkazov okresného súdu z hľadiska sťažovateľmi namietaných nedostatkov ústavný súd dospel k záveru, že všetky namietané príkazy sú dostatočne konkrétne na to, aby bolo možné konštatovať, že sú z hľadiska splnenia podmienok na ich vydanie preskúmateľné. Obsahujú vymedzenie trestného činu, pre ktorý je vedené trestné konanie, definovaného z hľadiska štádia trestného konania (prípravné konanie) dostupnými skutkovými okolnosťami určujúcimi spôsob jeho spáchania, pričom dôvodnosť nariadenia zásahov do súkromia sťažovateľov vyplývala z podozrenia, že sa sťažovatelia a ďalšie osoby mali spolu stretávať a komunikovať s cieľom možného ovplyvňovania svedkov (vrátane nájomníčky bytu). Z charakteru takto vymedzenej činnosti sťažovateľov a ďalších osôb (advokátska koncipientka) vyplýva aj povaha a rozsah informácií, ktoré sa mali namietanými príkazmi zistiť vzhľadom na výpoveď samotnej nájomníčky bytu ako oznamovateľky a ktoré sú potrebné na naplnenie účelu trestného konania.</p> <p>V posudzovanom prípade je potrebné podotknúť, že trestné konanie bolo založené na výpovedi poškodenej (nájomníčky bytu), ktorá uviedla, že ju mal sťažovateľ 1 spolu s ďalšou osobou ovplyvňovať, pričom sťažovateľ 1 sa s ňou mal stretnúť (tiež formou telefónnej komunikácie) a oznámiť jej, že bude zabezpečovať komunikáciu medzi ňou a sťažovateľom 2. Z uvedeného dôvodu je pochopiteľný postup, podľa ktorého bolo potrebné takéto podozrenie prešetriť práve formou namietaných príkazov, a tak dospieť k záveru o opodstatnenosti, resp. neopodstatnenosti podozrenia.</p> <p>Z namietaných príkazov je indikované, že sťažovatelia spolu s advokátskou koncipientkou mali participovať na ovplyvňovaní svedkyne (nájomníčky bytu) z dôvodu vedeného trestného stíhania voči sťažovateľovi 2. Z príkazov tiež vyplýva, že advokátska koncipientka sa mala spolu so sťažovateľom 1 viackrát pokúsiť o ovplyvňovanie nájomníčky bytu, pričom sťažovateľ 1 mal túto nájomníčku bytu ešte párkrát navštíviť a dohodnúť sa s ňou na výmene zámky na</p>

	<p>dverách, ako aj na sprostredkovaní komunikácie medzi sťažovateľom 2 a nájomníčkou bytu práve prostredníctvom sťažovateľa 1. Prokurátor okresnej prokuratúry návrh na vydanie namietaných príkazov odôvodnil tým, že sťažovateľ 1 mal telefonicky komunikovať s nájomníčkou bytu, ako aj so sťažovateľom 2 z dôvodu zabezpečenia potrebných alibi pre sťažovateľa 2. Rovnako potrebu vydania namietaných príkazov prokurátor odôvodňoval aj tým, že je dôvodné podozrenie, že sťažovateľ 1 sa môže stretávať s ďalšími podozrivými osobami, s ktorými by mohlo dôjsť k dohadovaniu svedeckých výpovedí, pričom predmetné stretnutia týchto osôb by bolo potrebné zadokumentovať.</p> <p>Vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že okresný súd pri vydaní namietaných príkazov neskúmal, či sú splnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) TZ, ústavný súd uvádza, že v čase vydania namietaných príkazov bolo vyšetrenie trestnej veci sťažovateľa 1 v štádiu prípravného konania. V priebehu vyšetrenia môže dôjsť či už zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. zo strany súdu po podaní obžaloby k zmene právnej kvalifikácie vyšetřovaného skutku. V počiatočnom štádiu trestného konania nemusí byť dôkazná situácia natoľko dostatočná, aby orgány činné v trestnom konaní bez akýchkoľvek pochybností ustálili právnu kvalifikáciu daného skutku. V rámci prebiehajúceho vyšetřovania sa môže dôvodnosť trestného stíhania posilniť, ale aj, naopak, oslabiť.</p> <p>Ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>príkaz práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu odpočúvanie trestné stíhanie</p>

spisová značka	III. ÚS 656/2021
populárny názov	Nedostatok odôvodnenia
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky a zároveň že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Minimálnou požiadavkou vecného posúdenia prípustnosti dovolania musí byť poskytnutie zrozumiteľnej odpovede na otázku, či boli oba predpoklady prípustnosti splnené, resp. ktorý z nich splnený nebol a z akých dôvodov.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka v konaní pred okresným súdom vystupovala v procesnom postavení žalovanej proti žalobcovi, v spore o zaplatenie peňažnej sumy 29 691, 20 eur s príslušenstvom. Rozsudkom okresného súdu z 22. septembra 2016 bola sťažovateľka zaviazaná na úhradu žalovanej sumy. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd v rozsudkom z 23. januára 2018 potvrdil rozsudok okresného súdu. Najvyšší súd

	<p>dovolanie sťažovateľky uznesením z 20. novembra 2019 (ďalej len „prvé uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol.</p> <p>O ústavnej sťažnosti sťažovateľky rozhodol ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 tak, že deklaroval porušenie základných práv sťažovateľky. Ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením opätovne odmietol dovolanie sťažovateľky. Najvyšší súd odmietol dovolanie z rovnakého dôvodu ako predošlé, a to že dovolanie nie je procesne prípustné, pretože právne otázky, ktoré sťažovateľka formulovala vo svojom dovolaní, riešia podľa najvyššieho súdu vysoko individuálne, jedinečné a neopakovateľné skutkové okolnosti a takéto právne otázky nemajú znaky zásadného právneho významu.</p> <p>Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca si na základe objednávky prepravy tovaru objednal u žalovaného v 1. rade prepravu určeného tovaru s miestom vykládky Wiener Neustadt, Rakúsko. Žalovaný v 1. rade si následne prepravu tovaru dojednal u inej spoločnosti, ktorá následne prepravu rovnakého tovaru dojedнала u sťažovateľky (v spore ako žalovanej v 2. rade). Sťažovateľka ako následný dopravca bola podľa názoru konajúcich súdov viazaná pôvodnými údajmi v nákladnom liste, ktorý pri prevzatí tovaru podpísala. Podľa pokynu spoločnosti sťažovateľka zmenila miesto vykládky na miesto Bratislava, Slovenská republika. Sťažovateľka nebola oprávnená na zmenu miesta vykládky a z dôvodu prevzatia nákladného listu vystaveného podľa Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej doprave (ďalej len „dohovor CMR“) bola povinná tovar dodať na pôvodné miesto vykládky, čo neučinila, preto podľa súdov zodpovedá za škodu, ktorá odosielateľovi vznikla nedodaním zásielky na miesto určenia. Z dôvodu cezhraničnej prepravy sa na prípad aplikoval dohovor CMR. Sťažovateľka zastáva názor, že medzi ňou a žalobcom nevznikol žiaden zmluvný vzťah, preto nemôže byť zodpovednou za škodu, ktorá žalobcovi vznikla.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd po zrušení jeho prvého uznesenia ústavným súdom sa ani v ďalšom uznesení napadnutého touto ústavnou sťažnosťou žiadnym spôsobom nevysporiadal so závermi ústavného súdu vyslovenými v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021. Vytyka najvyššiemu súdu, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je totožné s odôvodnením prvého (zrušeného) uznesenia. Najvyšší súd sa podľa jej názoru arbitrárne odmietol zaoberať právnymi otázkami, ktoré špecifikovala v dovolaní. V dôsledku toho došlo k porušeniu jej základných práv.</p> <p>V právnej veci sťažovateľky najvyšší súd v prvom uznesení dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné, pretože právne otázky, ktoré sťažovateľka formulovala vo svojom dovolaní, spočívajú podľa najvyššieho súdu na „... vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnosti prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné“.</p> <p>Ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 uviedol, že záver najvyššieho súdu v prvom uznesení o odmietnutí dovolania je nedostatočne odôvodnený a nedáva odpoveď na podstatné argumenty sťažovateľky. Najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania záverom, že sťažovateľka v ňom formulovala otázky, ktorých zodpovedanie závisí od individuálnych okolností prejednávanej veci. K tomu ústavný súd uviedol, že tento všeobecný záver je podložený iba citáciou zákonných ustanovení a judikatúrou bez toho, aby najvyšší súd svoje judikatúrne východiská zrozumiteľne aplikoval na konkrétny prípad a poskytol tak sťažovateľke individualizované dôvody korešpondujúce s konkrétnymi dovolacími námietkami.</p> <p>Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky a zároveň že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Ústavný súd vyvodil, že minimálnou požiadavkou vecného posúdenia prípustnosti dovolania musí byť</p>

	<p>poskytnutie zrozumiteľnej odpovede na otázku, či boli oba predpoklady prípustnosti splnené, resp. ktorý z nich splnený nebol a z akých dôvodov.</p> <p>Ústavný súd pre posúdenie prípustnosti dovolania považoval za podstatné, či konkrétne dovolacie otázky sú otázkami právnymi, či sú pre rozhodovanú vec podstatné, t. j. nie sú otázkami hypotetickými či akademickými (II. ÚS 147/2020), a či konkrétne ide o otázky, ktoré dosiaľ neboli v praxi dovolacieho súdu riešené. Právne posúdenie veci musí korešpondovať so zisteným skutkovým stavom, ktorý je nepochybne v konkrétnej veci vždy individuálny. Aplikácia právnej normy na skutkový stav a jej interpretácia môže jedine v individuálnom prípade vyvolať situáciu, že dovolateľ považuje právne posúdenie veci za nesprávne a zároveň právna otázka rozhodujúca pre rozhodnutie súdu nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená.</p> <p>Následne sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je predmetom tejto ústavnej sťažnosti a ktorým najvyšší súd rozhodol po náleze ústavného súdu č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021. Najvyšší súd opätovne dovolanie sťažovateľky odmietol pre jeho neprípustnosť a zopakoval: „Právne otázky, vyriešenia ktorých sa dovolateľ v dovolaní domáhal, spočívajú na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné.“ V podstatnej miere prevzal svoju argumentáciu z prvého (zrušeného) uznesenia, pričom doplnil znenie dovolacím otázok sťažovateľky a uzavrel, že ich zodpovedanie závisí od konkrétneho skutkového stavu a právneho posúdenia skutkových záverov. Podľa názoru najvyššieho súdu sa sťažovateľka snaží «... o preskúmanie právnych záverov prvoinštančného a odvolacieho súdu, ktoré je však prípustné iba za splnenia zákonných podmienok upravených v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko, ako už bolo konštatované vyššie, dovolanie nie je „ďalším odvolaním“».</p> <p>Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo sťažovateľky konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Podrobným preskúmaním odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel ústavný súd k záveru, že jeho odôvodnenie tieto požiadavky nespĺňa. Z tohto odôvodnenia skutočne, ako na to poukazuje i sťažovateľka, nemožno zistiť žiadne vecné dôvody, pre ktoré najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, resp. ako sa vysporiadal so záväzným právnym názorom ústavného súdu (bod 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Najvyšší súd v napadnutom uznesení nedal odpoveď na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a nemožno ho preto považovať ani za také, ktoré zodpovedá požiadavke plnej realizácie základného práva sťažovateľky na spravodlivý proces.</p> <p>Keďže napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nerešpektuje skorší nález ústavného súdu, hoci najvyšší súd ním bol viazaný, uvedený postup najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu spôsobilý porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom dovolanie-dovolacie konanie dovolanie-prípustnosť súd-viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa rozhodnutie-odôvodnenie</p>

spisová značka	III. ÚS 46/2022
populárny názov	Prezumpcia nevinny v časovo odstupňovanom konaní
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 písm. a Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	Pre zachovanie nestrannosti a nezávislosti, ako aj princípu prezumpcie nevinny obvineného, pri sformulovaní a odôvodnení rozsudku spoluobvineného, t. z. rozsudku, ktorý nebol určený obvinenému, v záujme zachovania procesných záruk obvineného, je súd povinný využiť všetky potrebné postupy obozretnej formulácie, ktorá by sa následne spravidla mala odraziť v snahe vo veci rozhodujúceho súdu v čo najväčšej miere sa vyhnúť identifikácie tretej osoby predovšetkým toho spoluobvineného, ktorý neuzavrel dohodu o vine a treste, v samotnom texte dohody o vine a treste jeho spoluobvineného.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi. Za uvedený skutok bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov a 6 mesiacov, ochranný dohľad v trvaní 2 rokov a ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Krajský súd odvolanie sťažovateľa svojím uznesením v zmysle § 319 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) zamietol ako nedôvodné. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa prejedukovania viny sťažovateľa krajský súd uviedol, že nezistil naplnenie dôvodov na vylúčenie sudcu podľa § 37 TP. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) TP odmietol. Vo svojom uznesení najvyšší súd uviedol, že okresný súd vykonal autonómne dokazovanie a vykonané dôkazy hodnotil bez akejkoľvek väzby na skôr schválenú dohodu o vine a treste v konaní č. k. 4T/220/2015 zo 14. decembra 2015. Preto iba uvedením sťažovateľovho mena v skutkovej vete rozsudku, ktorým bol odsúdený iba pôvodne spoluobvinený, predsedníčka senátu neprejudikovala sťažovateľovu vinu spôsobom, ktorý by ju diskvalifikoval z následného trestného konania sp. zn. 4T/1/2016. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v porušení ním označených práv napadnutými rozhodnutiami a ich vydaniu predchádzajúcim konaním, ktoré bolo poznačené zaujatosťou vo veci konajúcej sudkyne (predsedníčky senátu), nedostatočnou individualizáciou skutku, porušením zásady totožnosti skutku, nezákonnosťou dokazovania, nevykonaním znaleckého dokazovania a nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku.
z odôvodnenia	Okresný súd rozsudkom č. k. 4T/220/2015 zo 14. decembra 2015 schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi okresnou prokuratúrou a spoluobvineným. Sťažovateľ na verejnom pojednávaní uskutočnenom 14. decembra 2015 uviedol, že nesúhlasí s dohodou o vine a treste z 23. novembra 2015, ktorú uzatvoril s okresnou prokuratúrou. Z tohto dôvodu sa následne jeho vec vrátila do prípravného konania. Z okolností tejto veci je zrejmé, že okresný súd v rámci spoločného konania vedeného proti sťažovateľovi a jeho spoluobvinenému rozsudkom spoluobvineného, ktorým schválil dohodu o vine a treste, skončil trestné konanie

vedené proti spoluobvinenému. Sťažovateľova vec bola v dôsledku jeho nesúhlasu s uzavretím dohody o vine a treste vrátená do prípravného konania a po podaní obžaloby prejednaná a rozhodnutá v rámci konania pred súdom. V takýchto prípadoch možno hovoriť o tzv. časovo odstupňovanom konaní.

Sťažovateľ, ktorý nepristúpil k dohode o vine a treste, nestratil svoje právo na nestranné zaobchádzanie ani svoje právo prezumpcie neviny, pokiaľ ide o jeho obvinenie, aj keď sa o jeho obvinení rozhoduje až po podaní obžaloby v konaní pred súdom.

Pri posudzovaní, či všeobecné súdy dodržali svoju povinnosť nestrannosti počas celého predmetného časovo odstupňovaného konania, ktoré má trestnú povahu, možno vychádzať z výkladových kritérií, ktoré stanovil ESĽP v rozsudku Karaman v. Nemecko z 27. februára 2014. ESĽP v rozsudku Karaman v. Nemecko z 27. februára 2014 uznal, že v prípade, ak ide o zložité trestné konanie týkajúce sa viacerých spoluobvinených, vedenie samostatných a časovo odstupňovaných konaní je v súlade so zásadou dodržiavania prezumpcie neviny v trestnom práve, avšak pod podmienkou, že dotknutý súd bude postupovať s určitou mierou obozretnosti pri formulovaní prvého z dvoch trestných rozhodnutí, ktoré boli nevyhnutné a časovo odstupňované práve preto, aby sa lepšie viedlo konanie proti veľkému počtu spoluobvinených.

ESĽP v tejto súvislosti dospel k záveru, že zásada prezumpcie neviny je porušená, ak súdne rozhodnutie alebo oficiálne vyhlásenie týkajúce sa obvineného pri neexistencii konečného odsúdenia obsahuje jasné vyhlásenie, podľa ktorého sa dotknutá osoba dopustila daného trestného činu. Tento súd v tejto súvislosti zdôraznil význam výrazov použitých súdnymi orgánmi, ako aj osobitých okolností, za ktorých boli formulované, a povahy a kontextu predmetného konania (rozsudok ESĽP vo veci Karaman v. Nemecko z 27. februára 2014, bod 63). Zároveň súd uznal, že v komplexných trestných konaniach, v ktorých je viacero podozrivých, o ktorých nemožno rozhodnúť spoločne, sa môže stať, že vnútroštátny súd nevyhnutne musí pri posudzovaní viny obvinených uviesť účasť tretích osôb, o ktorých sa možno bude ďalej rozhodovať osobitne. Spresnil však, že ak musia byť predložené skutočnosti týkajúce sa účasti tretích osôb, dotknutý súd by mal zabrániť oznamovaniu väčšieho množstva informácií, než je potrebné na analýzu právnej zodpovednosti osôb postavených pred tento súd. Rozhodnutie pritom musí byť formulované tak, aby sa vylúčilo vydanie prípadného predčasného rozhodnutia týkajúceho sa viny dotknutých tretích osôb, ktoré by mohlo ohroziť spravodlivé preskúmanie skutočností, ktoré sú im kladené za vinu, v rámci samostatného konania (pozri rozsudok ESĽP vo veci Karaman v. Nemecko z 27. februára 2014, body 64 a 65, rozsudok ESĽP vo veci Navalnyy a Ofitserov v. Rusko, bod 99).

Na uvedenú judikatúru ESĽP nadviazala aj judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo svojom rozsudku (druhá komora) z 5. septembra 2019, Specializirana prokuratura proti AH a i. vo veci C-377/18 uviedol: Článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa v dohode, v ktorej obvinená osoba uzná svoju vinu výmenou za nižší trest a ktorú musí schváliť vnútroštátny súd, ako spolupáchatelia predmetného trestného činu výslovne uviedli nielen osobu, ktorá dohodu uzavrela, ale aj iné obvinené osoby, ktoré svoju vinu neuznali a ktoré sú stíhané v samostatnom trestnom konaní, pod podmienkou, že ich uvedenie je jednak nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá uvedenú dohodu uzavrela, a jednak, že v tej istej dohode sa jasne uvedie, že tieto ostatné osoby sú stíhané v rámci samostatného trestného konania a že ich vina nebola zákonným spôsobom preukázaná.

Zo znenia skutkovej vety rozsudku spoluobvineného je zrejmé, že obsahuje meno a priezvisko sťažovateľa, ako aj opis jeho správania, ktoré je následne aj

nepriamo právne kvalifikované v druhej výrokovej časti tohto rozsudku. Spoluobvinený bol uznaný vinným zo spáchania zločinu formou pomoci. Pomoc k trestnému činu predpokladá vždy úmysel smerujúci k účasti vo forme pomoci na konkrétnom úmyselnom trestnom čine a z toho dôvodu čin musí byť konkretizovaný individuálnymi rysmi, nielen znakmi skutkovej podstaty. Potreba identifikácie hlavného páchatel'a trestnej činnosti vyplýva napr. aj zo zásady akcesority účastníctva.

V tomto prípade bolo podstatné, že spoluobžalovaný priznal vinu a uzavrel dohodu o vine a treste ohľadne skutku, ktorý spočíval v pomoci k trestnému činu, v dôsledku čoho bolo nevyhnutné uviesť aj konanie označujúce aspoň v podstatných znakoch trestný čin, ku ktorému mala pomoc smerovať, pričom adekvátne a nezameniteľná identifikácia tohto konania vyžadovala aj označenie osoby sťažovateľa.

Vzhľadom na formu účastníctva spoluobvineného na spáchanom trestnom čine bola formulácia skutkovej vety rozsudku spoluobvineného s použitím mena a priezviska sťažovateľa ako hlavného páchatel'a podľa ústavného súdu nevyhnutná. Rovnako tak opis konania hlavného páchatel'a a jeho nepriama právna kvalifikácia v kontexte okolností tejto veci v spojení s tým, že spoluobvinený svoju vinu a účasť na opísanom konaní uznal, nemôžu byť automaticky považované za právny alebo fakticky skrytý verdikt okresného súdu týkajúci sa viny sťažovateľa.

Sporná formulácia v rozsudku spoluobvineného sa v prípade dotknutého trestného činu, pre ktorý bol odsúdený spoluobvinený, javí ako nevyhnutná pre jedinečnú nezameniteľnú identifikáciu skutku i jeho hlavného páchatel'a. V rozsudku spoluobvineného je jasne špecifikované aj textovo zvýraznené, kto je adresátom rozhodnutia, zjavný je aj rozdiel v miere identifikácie sťažovateľa označeného len jeho menom a priezviskom. Forma trestnej činnosti, za ktorú bol spoluobvinený odsúdený, ako aj zjavná snaha o rozlíšenie obvinených pri ich identifikácii v skutkovej vete, podľa ústavného súdu boli odrazom snahy okresného súdu definovať, resp. identifikovať nezameniteľne skutok spoluobvineného, ktorý mu bol kladený za vinu. Sporná formulácia v rozsudku spoluobvineného zjavne nemala za cieľ konštatovať vinu sťažovateľa za predmetné porušenie, ale jej účelom bolo definovať trestnú činnosť, na ktorej sa mal spoluobvinený ako pomocník podieľať, pričom spoluobvinený svoju účasť na tejto trestnej činnosti dohodou o vine a treste uznal.

Napriek nedostatku rozsudku spoluobvineného (neuvedenie štádia, v ktorom sa nachádzalo konanie vo veci sťažovateľa v rámci jeho odôvodnenia) vzhľadom na všetky už spomínané okolnosti tejto veci, ako aj s prihliadnutím na samostatné odôvodnenie rozsudku okresného súdu, neodvolávajúce sa na rozsudok spoluobvineného, t. j. dôkazne oddelené konanie sťažovateľa od predchádzajúceho konania obvineného, v ktorom bola schválená dohoda o vine a treste, uvedený nedostatok rozsudku spoluobvineného sám osebe nemohol dosiahnuť intenzitu, ktorá by odôvodňovala prijatie záveru o zaujatosti predsedníčky senátu v konaní vedenom proti sťažovateľovi. Inak povedané, spornú formuláciu, resp. uvedenie mena a priezviska a popisu konania sťažovateľa v rozsudku spoluobvineného, nemožno považovať za nepriamy dôkaz o chýbajúcej nestrannosti okresného súdu, resp. predsedníčky senátu vo veci sťažovateľa, a teda ani za dôkaz preukazujúci porušenie princípu prezumpcie nevinu v tejto veci. Z pohľadu materiálnej ochrany ústavnosti možno preto odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu považovať za ústavne udržateľné.

Vo vzťahu k argumentácii týkajúcej sa vypočítania spoluobvineného vo veci sťažovateľa ako svedka najvyšší súd v napadnutom uznesení podľa ústavného súdu dostatočne vysvetlil, akým spôsobom došlo k nevyhnutnej zmene procesného postavenia spoluobvineného na svedka následkom skôr vydaného rozsudku spoluobvineného, ktorým bola schválená ním uzavretá dohoda o vine a

	<p>treste.</p> <p>Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí konštatuje, že najvyšší súd i krajský súd konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatne pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, a ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavnej sťažnosti nevyhoveli.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>rozsudok ESLP Karaman v. Nemecko z 27. februára 2014</p> <p>rozsudok SDEÚ z 5. septembra 2019, Specializirana prokuratura proti AH a i. vo veci C-377/18</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	trestné konanie-dokazovanie v trestnom konaní

spisová značka	III. ÚS 104/2022
populárny názov	Prieskum hodnotenia dôkazov v dovolaní
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>Preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko svojvoľné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvodené neprípustné a nelogické závery. Uvedené nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu.</p> <p>Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku sťažovateľa. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitráry skutkový omyl.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa ako žalobca domáhal proti žalovanému náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá vznikla poškodenému štátnemu občanovi tretieho štátu v dôsledku nezákonného rozhodnutia správnych orgánov o jeho vyhostení a zákaze pobytu na území Slovenskej republiky vydaného v konaní podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ pohľadávku na náhradu škody nadobudol postúpením od poškodeného.</p> <p>V konaní bolo nesporné, že štátnemu občanovi bol udelený prechodný pobyt pre účely športovej činnosti. Hráčsku zmluvu mal poškodený uzavretú na obdobie od 6. augusta 2012 do 31. decembra 2015. Doklad o pobyte mal vydaný do 31. decembra 2012, teda na čas, kedy mal zabezpečené ubytovanie. Policajný orgán</p>

	<p>mu listom z 21. januára 2013 oznámil, že 11. januára 2013 mu bol obnovený prechodný pobyt na účel športovej činnosti („Oznámenie o obnovení prechodného pobytu zo dňa 21. januára 2013“). Rozhodnutím z 23. novembra 2012 bol však vyhostený a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 9. mája 2013. Rozhodnutie o vyhostení a zákaze jeho pobytu na území Slovenskej republiky bolo neskôr zrušené správnym súdom ako nezákonné. Zrušujúce rozhodnutie správneho súdu nadobudlo právoplatnosť 8. januára 2015.</p> <p>Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu škody spočívajúcej v ušlom príjme 62 240 eur, ktoré neboli štátnemu občanovi vyplatené, keď v dôsledku nezákonného rozhodnutia musel opustiť územie Slovenskej republiky a nemohol ďalej hrať vo futbalovom klube, s ktorým mal uzatvorenú hráčsku zmluvu. Uplatnený ušlý zisk predstavoval stratu príjmu za obdobie od 25. mája 2013, keď musel opustiť Slovenskú republiku do 8. januára 2015, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o zrušení nezákonného rozhodnutia o vyhostení.</p> <p>Rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Okresný súd uviedol, že poškodený mal vedomosť o tom, že platnosť zmluvy o nájme má vplyv na vydanie dokladu na pobyt a nemôže byť na ťarchu žalovaného, že poškodený tento doklad orgánom nepredložil.</p> <p>Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil, odmietol však úvahy okresného súdu o relevancii zmluvy o nájme. Krajský súd bol toho názoru, že sťažovateľ musí preukázať, že dosiahnutie zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti vysoko pravdepodobné až blížiac sa k istote. Tiež musí preukázať výšku ušlého zisku, ktorý mohol pri bežnom chode vecí očakávať. Poškodený mohol s istotou predpokladať, že bude hrať len na obdobie, na ktoré mu bol udelený prechodný pobyt, teda do 5. februára 2013, a že nemožno urobiť záver, že ak by nebolo vydané nezákonné rozhodnutie, bol by mu predĺžený prechodný pobyt.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Porušenie práva na spravodlivý proces malo spočívať v svojvoľnom hodnotení dôkazu – oznámenia o obnovení prechodného pobytu z 21. januára 2013. Najvyšší súd dovolanie odmietol s tým, že nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne vyhodnotenie dôkazu nezakladá vadu zmätočnosti.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí odvolania bolo zrušené nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 167/2020. Najvyšší súd opätovne rozhodol o dovolaní sťažovateľa napadnutým uznesením, ktorým dovolanie sťažovateľa znova odmietol. Poukázal na rozsudok odvolacieho súdu, ktorý vysvetlil predpoklady vzniku nároku na náhradu škody. Následne zopakoval skutkové okolnosti a poukázal na to, že odvolací súd nepovažoval na základe oznámenia o obnovení prechodného pobytu z 21. januára 2013 za preukázané, že by bol poškodenému povolený prechodný pobyt na obdobie od 6. februára 2013, a teda že by mohol vykonávať činnosť hráča aj po uvedenom dátume.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že dovolanie nie je prostriedkom na revíziu skutkových tvrdení a tiež nie je určené na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je však súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko svojvoľné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Uvedené</p>

	<p>nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu.</p> <p>Pokiaľ teda krajský súd, ako aj najvyšší súd poukazovali na určitú potrebu preukázania pravdepodobnosti, avšak následne uzavreli, že oznámenie o obnovení prechodného pobytu z 21. januára 2013 túto pravdepodobnosť nepreukazuje, ide o záver nelogický, a teda arbitráry. Toto oznámenie totiž preukazuje, že prechodný pobyt hráča bol obnovený pre účely hráčskej činnosti, a teda tento hráč by mohol na základe svojej hráčskej zmluvy vykonávať športovú činnosť a poberať za ňu odmenu. V konaní neboli pritom preukázané iné skutočnosti, ktoré by napriek obnoveniu prechodného pobytu tomuto hráčovi akokoľvek bránili alebo znižovali pravdepodobnosť dosiahnuť tento ušlý zisk (okrem nezákonného rozhodnutia o vyhostení). Úvaha krajského súdu, že policajný orgán obnovil prechodný pobyt hráča zrejme preto, že treba jeho pobyt po tomto termíne nejakým spôsobom legalizovať, je vágna a ničím nepodložená.</p> <p>Najvyšší súd vôbec nepristúpil k preskúmaniu práva na spravodlivý proces z hľadiska arbitrárnosti vyvodeného skutkového záveru z dôkazu, z ktorého bol vyvodený opačný záver, ako z neho v skutočnosti vyplýval. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku sťažovateľa. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitráry skutkový omyl. Preto rozhodnutím najvyššieho súdu v dovolacom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu je zrejmé, hoc aj na zjavne nesprávnom skutkovom východisku vybudovaný záver o tom, že neboli splnené predpoklady pre priznanie náhrady škody. Identifikovateľná zrejma nesprávnosť však nemôže viesť k záveru o nedostatočnom odôvodnení.</p> <p>Proti ústavnou sťažnosťou namietanému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, v ktorom sformuloval dôvodnú námietku podľa § 420 písm. f) CSP. Zrušením uznesenia najvyššieho súdu sa vytvára priestor, v ktorom najvyšší súd môže poskytnúť ochranu základných práv sťažovateľa, ktoré mohli byť porušené rozsudkom krajského súdu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu preto vylučuje právomoc ústavného súdu a z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), hoc aj v náleze, odmietnutá.</p>
použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	dokazovanie-hodnotenie dôkazov dovolanie arbitrárnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu

spisová značka	III. ÚS 124/2022
populárny názov	Spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a	Nález - Nález

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ak sa spoločenský vzťah, akým je aj odber elektriny pre účely jej spotreby, ocitne mimo zmluvného rámca (napr. zmluva o združenej dodávke elektriny), je dôležité na účely zistenia povahy právnej veci šetrenie, či v okolnostiach vzniknutého sporu existovala zmluva o dodávke produktu na účely jeho spotreby. Žalobkyňa na účely dodávky jej produktov bežne uzatvára zmluvy. Vo veci sťažovateľky rezonuje tzv. „pridružený zmluvný vzťah“, ktorý musí byť posúdený v súlade s prvotnou zmluvou (o dodávke elektriny), od ktorej sa odvíja následný vzťah, ktorý nemožno posudzovať izolovane. V prípade vzniku škody z takéhoto vzťahu je potrebné takýto protiprávny stav posudzovať ako spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.
skutkový stav a základné fakty	Žalobkyňa sa žalobou domáhala od sťažovateľky náhrady škody z titulu neoprávneného odberu elektrickej energie 171,70 eur podľa § 46 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“). Okresný súd rozsudkom z 25. októbra 2019 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobkyňi 171,70 eur s úrokom z omeškania 5 % a priznal náhradu trov konania žalobkyňi. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky rozsudkom z 25. novembra 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie spolu s návrhom na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením z 21. júna 2021 sťažovateľke oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie nepriznal. Keďže sťažovateľka súdny poplatok v stanovenej lehote nezaplatila, okresný súd uznesením z 26. augusta 2021 dovolacie konanie zastavil. Okresný súd sťažnosť sťažovateľky napadnutým uznesením zamietol. Bol toho názoru, že v prípade sťažovateľky nie je daný zákonný dôvod na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V predmetnom konaní si žalobkyňa uplatňuje náhradu škody z titulu neoprávneného odberu elektriny bez platne uzavretej zmluvy a tento nárok nemá podľa okresného súdu základ v spotrebiteľskej zmluve. Z uvedeného dôvodu preto dospel k záveru, že okresný súd v predchádzajúcom uznesení vec správne právne posúdil. Sťažovateľka tvrdí, že súdny poplatok nezaplatila, pretože je zo zákona od poplatku oslobodená, a to z dôvodu, že má v konaní procesné postavenie spotrebiteľa.
z odôvodnenia	Za spotrebiteľskú zmluvu treba považovať každú zmluvu uzatvorenú medzi dodávateľom konajúcim v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a spotrebiteľom (fyzickou osobou) nekonajúcim v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Podstatné je tiež, že nezáleží na právnej forme uzatváranej zmluvy (kúpna zmluva, nájomná zmluva, poisťná zmluva, nepomenovaná zmluva atď.), ale ani na tom, v akom zákone je uzatváraná zmluva právne upravená (napr. OZ, resp. Obchodný zákonník). Ústavný súd sa na základe vlastného šetrenia oboznámil s uznesením okresného súdu č. k. 9Csp/172/2018 z 20. decembra 2018, ktorým okresný súd pre zmenu zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala obnovy dodávky elektriny do odberného miesta, a to na základe zmluvy o združenej dodávke elektriny pre odberateľov kategórie domácnosť č. 613759 z 25. augusta 2016. Už zo samotného označenia konania je zrejmé, že súd túto vec zaevidoval ako spotrebiteľskú právnu vec (Csp). Do súdneho registra „Csp“ sa zapisujú spory zo spotrebiteľských zmlúv. Za spotrebiteľský spor možno považovať spor o akejkoľvek otázke týkajúcej sa (vyplývajúcej zo) spotrebiteľskej zmluvy, napríklad či zmluva vznikla, či je platná, či naďalej trvá, ďalej otázky výkladu obsahu spotrebiteľskej zmluvy,

	<p>posúdenie nárokov z nej vyplývajúcich, ako aj nárokov z jej porušenia a iné. Za spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou môžu byť považované aj nároky z bezdôvodného obohatenia, nároky z mimozmluvnej zodpovednosti, nároky z nekalej súťaže a nekalých obchodných praktík, nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú vadnou vecou a iné (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1020 s.), (zvýraznenie pridal ústavný súd, pozn.).</p> <p>Ak sa spoločenský vzťah, akým je aj odber elektriny pre účely jej spotreby, ocitne mimo zmluvného rámca (tu predchádzala zmluva č. 613759 o združenej dodávke elektriny), je dôležité na účely zistenia povahy právnej veci šetrenie, či v okolnostiach vzniknutého sporu existovala zmluva o dodávke produktu na účely jeho spotreby. Žalobkyňa na účely dodávky jej produktov bežne uzatvára zmluvy. Vo veci sťažovateľky rezonuje tzv. „pridružený zmluvný vzťah“, ktorý musí byť posúdený v súlade s prvotnou zmluvou (o dodávke elektriny), od ktorej sa odvíja následný vzťah, ktorý nemožno posudzovať izolovane. V prípade vzniku škody z takéhoto vzťahu je potrebné takýto protiprávny stav posudzovať ako spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné konštatovať, že sťažovateľke malo byť okresným súdom priznané postavenie spotrebiteľa a tak malo dôjsť k jej oslobodeniu od súdneho poplatku v zmysle § 4 ods. 2 písm. v) zákona o súdnych poplatkoch.</p> <p>Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je potrebné dôjsť k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-ochrana spotrebiteľa dovolenie poplatok-súdny</p>

spisová značka	III. ÚS 138/2022
populárny názov	Náhrada trov konania
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Základným účelom noriem o náhrade trov konania je odškodniť stranu sporu za výdavky, ktoré jej vznikli v dôsledku opomenutia konania druhej, procesne neúspešnej strany. Takýmto opomenutím nie je len nezaplatenie dlhu alebo nevydanie veci, ale aj nedostatok záujmu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia sa potom, ako sa opakovane snažili o vyriešenie veci, proti žalovanej žalobou z októbra 2020 domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu s pozemkom tak, že spoluvlastnícky podiel žalovanej 1/10 sa prikáže v rôznych podieloch sťažovateľom, ktorí spolu žalovanej za tento podiel vyplatia 12 000 eur. Žalovaná sa k žalobe nevyjadřila a

	<p>na žiadne z dvoch pojednávani sa nedostavila. Okresný súd rozhodol tak, že podielové spoluvlastníctvo zrušil a spoluvlastnícky podiel žalovanej prikázal sťažovateľom, ktorých zaviazal zaplatiť žalovanej 12 000 eur. Zároveň zaviazal žalovanú, aby vzhľadom na plný úspech žalobcom podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nahradila trovy konania.</p> <p>Proti tomuto rozhodnutiu o náhrade trov konania žalovaná podala odvolanie. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, pritom odkázal na § 255 ods. 2 CSP. Keďže sa koná o vlastníckom práve všetkých účastníkov, spravidla sa ako spravodlivé východisko pre rozhodnutie o trovách konania bude javiť, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka, ibaže by na to boli dané zvláštne dôvody.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Základom rozhodovania o náhrade trov konania v spore, ktorý skončil rozhodnutím vo veci samej tak, ako tomu bolo v prípade sťažovateľov, je § 255 CSP, podľa ktorého (i) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a (ii) ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.</p> <p>Z týchto ustanovení je zrejmé, že v prípade plného úspechu v spore sa má úspešnej strane priznať plná náhrada trov konania a v prípade čiastočného úspechu do úvahy prichádza buď čiastočné priznanie náhrady trov alebo rozhodnutie, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V spore sťažovateľov bolo rozhodnuté v súlade s ich žalobou, z čoho možno vyvodiť záver, že im mala byť priznaná plná náhrada trov konania. Krajský súd však dospel k tomu, že nie je dôvod na aplikovanie tejto normy a treba aplikovať normu o náhrade trov konania pri čiastočnom procesnom úspechu.</p> <p>Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že (i) rozhodnutie o náhrade trov konania musí byť v súlade s priebehom konania, (ii) konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je špecifické, keďže súd nie je viazaný návrhmi strán, (iii) spoluvlastníci vopred nemôžu presne predvídať rozhodnutie súdu a (iv) každý z návrhov spoluvlastníkov môže mať presvedčivý základ. Z toho dospel k záveru, že keďže sa koná o vlastníckom práve všetkých účastníkov, spravidla sa ako spravodlivé východisko pre rozhodnutie o trovách konania bude javiť, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka, ibaže by na to boli dané zvláštne dôvody.</p> <p>Treba súhlasiť s argumentom krajského súdu o tom, že rozhodnutie o náhrade trov konania musí byť v súlade s priebehom konkrétneho konania. K tomu však treba poznamenať, že súčasťou priebehu konania je z pohľadu rozhodovania o náhrade trov konania jeho výsledok, ktorým v spore sťažovateľov bolo rozhodnutie súdu v súlade s ich žalobou. Ďalším badateľným prvkom priebehu sporu bola celková procesná pasivita žalovanej, ktorá žalobe žiadnym spôsobom neodporovala, a to aj napriek tomu, že už v žalobe si sťažovatelia uplatňovali náhradu trov konania. Z týchto charakteristík priebehu konania nemožno vyvodiť žiaden dôvod na to, aby procesne v celkom rozsahu úspešným sťažovateľom nebola priznaná náhrada trov konania. Okrem toho nie je žiaden normatívny dôvod na to, aby celková procesná pasivita procesne neúspešnej žalovanej mohla byť zohľadnená ako taký prvok priebehu konania, ktorý by mal viesť k inému rozhodnutiu o náhrade trov konania ako k priznaniu plnej náhrady trov konania.</p> <p>K tomu možno na okraj uviesť, že v iných normatívnych systémoch môže byť ústretový prístup strán sporu, ktorý vedie ku konsenzuálnemu vyriešeniu sporu, zohľadnený pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania. Zvyšky tohto prístupu však v CSP nie sú vyjadrené. Čiastočne ich badať v zákone o súdnych poplatkoch, ktorý v § 11 ods. 7 umožňuje zníženie súdnych poplatkov v prípade skončenia sporu zmierom. Na takúto možnosť však žalovaná svojím pasívnym</p>

prístupom nevytvorila žiaden priestor.

Treba súhlasiť s tým, že v tomto konaní súd nie je viazaný návrhmi strán a každý zo spoluvlastníkov môže prezentovať svoju predstavu o tom, ako má byť spoluvlastníctvo vyporiadané. Stranám dokonca nič nebráni v tom, aby argumentovali smerom k tomu, že nie je dôvod na zrušenie spoluvlastníctva či už z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka) alebo z dôvodu, že spoluvlastnícke podiely nie sú v takých podieloch, ako tvrdí iný spoluvlastník. Miera sporu strán v takomto konaní môže byť rôzna a nemožno ju stotožniť len s rozdielnou predstavou strán o tom, ako má byť spoluvlastníctvo vyporiadané. Čo je však podstatné pre rozhodnutie o náhrade trov konania v spore sťažovateľov a žalovanej, je to, že žalovaná žiadnym spôsobom nespochybňovala tvrdenia žalobcov. Preto ani nebol dôvod na to, aby bol v spore zo strany súdu použitý postup, ktorý by vychádzal z toho, že môže rozhodnúť aj inak, ako navrhnú strany sporu. Iné, ako stranami žiadané rozhodnutie, by mohlo byť prvkom úvahy o náhrade trov konania, len ak by k nemu aj skutočne došlo. Práve v takomto rozhodnutí v rozpore s návrhmi strán by sa prejavoval ich prípadný neúspech.

Osobitne sa v tejto súvislosti treba pristaviť pri argumente krajského súdu, podľa ktorého v spore o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva spoluvlastníci vopred nemôžu predvídať rozhodnutie súdu. S takýmto čiastkovým argumentom sa nemožno stotožniť. I rozhodnutie o spôsobe vyporiadania podielového spoluvlastníctva musí vychádzať z racionálnych a objektivizovateľných hľadísk (veľkosť spoluvlastníckych podielov, možnosť rozdelenia vecí, schopnosť vyplatiť spoluvlastníka a podobne), a teda musí byť ako každé iné súdne rozhodnutie predvídateľné.

Krajský súd nesprávnou argumentáciou vo všetkých jej zložkách dospel k nesprávnemu záveru o tom, že ako spravodlivé východisko pre rozhodnutie o trovách konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa bude javiť to, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka s tým, že iné rozhodnutie o trovách bude prichádzať do úvahy len vtedy, ak na to budú dané zvláštne dôvody. Takýto záver však zo znenia zákona, konkrétne z § 255 CSP, nevyplýva.

Konanie skončilo obojstranným prospechom spočívajúcim v tom, že sťažovatelia nadobudli za 12 000 eur spoluvlastnícky podiel žalovanej. Otázkou rozhodovania o náhrade trov konanie však nie je to, aký prospech strana na základe rozhodnutia súdu dostane, ale to, ako sa k tomuto prospechu musela prichýtiť. Ak by žalovaná reagovala na predsúdne výzvy sťažovateľov, sťažovatelia by sa k nadobudnutiu obojstranného prospechu z vyporiadania spoluvlastníctva nemuseli prichýtiť nielen tým, že by nezaplatili súdny poplatok 650 eur, ale ani tým, že by museli zaplatiť odmenu ich advokáta, s ktorým nie raz, ale pre neprítomnosť žalovanej rovno dvakrát museli prísť na súd. Konanie sťažovateľky tak viedlo k tomu, že náklad obojstranne prospešnej vyporiadavej transakcie bol u sťažovateľov nepomerne vyšší ako v prípade žalovanej.

Rozhodnutie krajského súdu nielenže nevychádza zo znenia § 255 CSP, ale ani ďalšia argumentácia krajského súdu neobsahuje také prvky, ktoré by viedli k naplneniu účelu noriem o náhrade trov konania. Základným účelom týchto noriem je odškodniť stranu sporu za výdavky, ktoré jej vznikli v dôsledku opomenutia konania druhej, procesne neúspešnej strany. Takýmto opomenutím nie je len nezaplatenie dlhu alebo nevydanie vecí, ale aj nedostatok záujmu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Preto je rozhodnutie krajského súdu výsledkom zjavne nesprávneho právneho posúdenia, čo viedlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a obsahovo zhodného práva na spravodlivé súdne konanie.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	trovy konania spoluvlastníctvo-vyporiadanie

spisová značka	III. ÚS 207/2022
populárny názov	Právna otázka už vyriešená judikatúrou
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Právna úvaha o odmietnutí odvolania, ktorá nadväzuje na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí byť nevyhnutne zdôvodnená dôslednou analýzou toho, či skôr prijaté právne závery v iných súdnych konaniach možno vzťahovať na dovolaním nastolenú právnu otázku. To vyžaduje porovnanie skutkových okolností, na základe ktorých došlo k prijatiu skorších právnych záverov, pričom len také právne závery, ktoré boli prijaté na základe obdobných skutkových okolností, môžu viesť k záveru o tom, že právna otázka už bola vyriešená.
skutkový stav a základné fakty	Na základe zmluvy z 3. augusta 2006 mal sťažovateľ poskytnúť žalovanému pôžičku, ktorá bola zabezpečená zmluvou o prevode členských práv žalovaného v bytovom družstve. O týchto zmluvách bolo v konaní pred všeobecnými súdmi právoplatne k 7. marcu 2012 rozhodnuté, že sú neplatné. Sťažovateľ preto podal proti žalovanému 10. júla 2012 žalobu o zaplatenie 4 979,08 eur s príslušenstvom, keď tvrdil, že žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, keď mu podľa neplatnej zmluvy dal 3. augusta 2006 žalobou uplatnené peniaze. Rozsudkom okresného súdu z 11. júla 2018 bola žaloba sťažovateľa na námietku premlčania žalovaného zamietnutá, a to z toho dôvodu, že nárok sťažovateľa je premlčaný na základe uplynutia dvoj a trojročnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ktoré začali plynúť odovzdaním peňazí sťažovateľom žalovanému 3. augusta 2006. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal, že až právoplatnosťou rozhodnutí 7. marca 2012 bolo určené, že zmluva o pôžičke a zmluva o prevode členských práv v bytovom družstve sú neplatné. Až následkom tohto určenia si so žalovaným boli povinní vrátiť to, čo podľa zmluvy nadobudli. Preto žalovaný nemohol podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka vzniesť námietku premlčania. Krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu. K argumentácii sťažovateľa o tom, že žalovaný námietku premlčania vzhľadom na § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka vzniesť nemohol, uviedol, že ho možno aplikovať len na tie prípady, keď podľa zmluvy každý z jej účastníkov niečo dostal, a teda každý z nich to, čo dostal, je povinný vrátiť druhej strane. Podľa krajského súdu zmluva o pôžičke a zmluva o prevode členských práv, ktoré boli uzavreté 3. augusta 2006, sú samostatné právne úkony, a preto ich nemožno považovať za podmienené (synalagmatické) právne úkony. Krajský súd poukázal na to, že zmluva o pôžičke je absolútne neplatný právny úkon, bezdôvodné obohatenie vzniklo už jej uzavretím a prevzatím

	<p>peňazí 3. augusta 2006, keď začala plynúť premlčacia doba. Podľa krajského súdu námietka premlčania nebola žalovaným uplatnená v rozpore s dobrými mravmi, pretože práve sťažovateľ konal v rozpore s dobrými mravmi, čo bolo potvrdené v predchádzajúcom súdnom konaní.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Sťažovateľ formuloval ako právnu otázku posúdenie začiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby pre vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade, ak išlo o poskytnutie pôžičky na základe zmluvy o pôžičke, ktorej neplatnosť bola deklarovaná súdnym rozhodnutím.</p> <p>Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol z dôvodu, že argumentácia sťažovateľa týkajúca sa prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je nedostatočná. Najvyšší súd konštatoval nesplnenie zákonom vyžadovaných náležitostí pre prípustnosť dovolania, keďže prípustnosť dovolania nebola náležite odôvodnená.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ namieta, že krajský súd a následne aj najvyšší súd neplnili funkciu orgánov ochrany ústavnosti. Podľa sťažovateľa došlo ku stretu princípu spravodlivosti, ktorý vyžaduje povinnosť vrátiť vlastníčkovi neoprávnene získaný majetok, a princípu právnej istoty, ktorý určuje, dokedy má vlastníč nárok na vrátenie svojho majetku. Najvyšší súd tým, že sa odmietol dovolaním sťažovateľa zaoberať, vôbec nevysvetlil, prečo bol jednostranne nadradený princíp právnej istoty nad princíp spravodlivosti.</p> <p>Z odôvodnení rozhodnutí okresného a krajského súdu je zrejmé, že žaloba sťažovateľa bola zamietnutá pre žalovaným dôvodne vznesenú námietku premlčania. Oba súdy dospeli k záveru, že premlčacie doby podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka začali plynúť 3. augusta 2006, ku dňu uzavretia zmluvy o pôžičke. Podľa sťažovateľa premlčacia doba začala plynúť až 7. marca 2012, keď bolo v inom súdnom konaní právoplatne určené, že zmluvy medzi ním a žalovaným sú absolútne neplatné. Sťažovateľ v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby, keď uviedol, že správne právne posúdenie má byť také, že premlčacia doba začala plynúť až právoplatnosťou rozsudku o určení neplatnosti zmlúv.</p> <p>Argumentácia najvyššieho súdu, na základe ktorej bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté, obsahuje dve prelínajúce línie. Na strane jednej najvyšší súd všeobecne uvádza, že (i) dovolaním nastolená otázka musí byť otázka právna, a nie skutková, (ii) polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu a spochybňovanie jeho rozhodnutia nie je nastolením právnej otázky, (iii) musí ísť o otázku, ktorá má zásadný právny význam nielen pre prejednávajúcu vec, ale aj z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Z týchto hľadísk najvyšší súd dospel k záveru, že meritórny prieskum dovolania by bol v rozpore so všeobecnou koncepciou dovolania.</p> <p>Tak tomu nie je a takáto paušálna argumentácia najvyššieho súdu je ústavne neudržateľná. Otázka nastolená dovolaním nie je otázkou skutkovou, ale otázkou právnou, pričom odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu neobsahuje žiaden ďalší argument, že by tomu tak nebolo. Polemika s právnym názorom odvolacieho súdu je prirodzenou zložkou argumentácie dovolateľa, ktorého cieľom je presvedčiť o správnosti jeho právneho názoru s cieľom vyvrátiť správnosť právneho odvolacieho súdu. K tomu treba uviesť, že sťažovateľ v dovolaní nielenže polemizoval s právnym názorom odvolacieho súdu, ale aj uviedol, že jeho právny názor je nesprávny. Celkom bez základu v normách CSP je časť argumentácie najvyššieho súdu o tom, že musí ísť o otázku zásadnú, teda otázku podstatnú z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Takýto predpoklad prípustnosti dovolania na rozdiel od dlhú dobu neúčinného § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v žiadnom ustanovení CSP obsiahnutý nie je. Možno len poznamenať, že všetky právne otázky vymedzené v § 421 ods. 1 CSP sú otázky zásadného právneho významu [Gešková, K. Glosa</p>

	<p>k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 (Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe a/ako otázka zásadného právneho významu. Súkromné právo 4/2018)]. Argumentácia najvyššieho súdu sčasti, v ktorej boli formulované všeobecné predpoklady prípustnosti dovolania, je neadresná a čiastočne celkom nesprávna. Nemožno ju použiť na sťažovateľom podané dovolanie, ktoré jasne formuluje dôvody nesprávnosti právneho názoru krajského súdu.</p> <p>Napriek tomu, že najvyšší súd nesprávne a nadbytočne formuloval všeobecné dôvody neprípustnosti dovolania, dospel aj v druhej a celkom strohej línii svojej argumentácie k záveru, sťažovateľom nastolená právna otázka, o ktorej skôr rozporuplne uviedol, že nejde o riadne nastolenú právnu otázku, je otázkou, ktorá už bola v jeho rozhodovacej praxi vyriešená. Pritom bez bližšej analýzy poukázal na svoje dve rozhodnutia č. k. 5Cdo/121/2009 5 a č. k. 5MCdo/17/2009, v ktorých mal byť prijatý záver, že objektívna premlčacia lehota začína plynúť odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo, a nie odo dňa, keď bolo právoplatne rozhodnuté o neplatnosti právneho úkonu, na základe ktorého došlo k plneniu, ktorým došlo k bezdôvodnému obohateniu.</p> <p>Z oboch rozhodnutí, na ktoré najvyšší súd odkázal, je zrejmé, že v nich prijaté právne závery vychádzajú z celkom iných skutkových okolností. Právna úvaha o odmietnutí odvolania, ktorá nadväzuje na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí byť nevyhnutne zdôvodnená dôslednou analýzou toho, či skôr prijaté právne závery v iných súdnych konaniach možno vzťahovať na dovolaním nastolenú právnu otázku. To vyžaduje porovnanie skutkových okolností, na základe ktorých došlo k prijatiu skorších právnych záverov, pričom len také právne závery, ktoré boli prijaté na základe obdobných skutkových okolností, môžu viesť k záveru o tom, že právna otázka už bola vyriešená. Najvyšší súd sa o takúto analýzu nielenže nepokúsil, ale na vec sťažovateľa vzťahol rozhodnutia, ktorých právne závery vychádzajú z celkom odlišných skutkových okolností.</p> <p>To viedlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny. Aj keď čl. 6 ods. 1 dohovoru priamo nevytvára povinnosť štátu zriadiť či už odvolacie alebo dovolacie súdy, štát, ktorý takéto inštalácie zriadi, je povinný zabezpečiť účastníkom takýchto konaní základné záruky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na sťažovateľom v dovolaní vyjadrenú právnu otázku nebola najvyšším súdom sformulovaná relevantná odpoveď. Preto došlo aj k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Zrušením uznesenia najvyššieho súdu sa vytvára priestor, v ktorom najvyšší súd môže poskytnúť ochranu základných práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu preto vylučuje právomoc ústavného súdu a z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, hoc aj v náleze odmietnutá.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	dovolanie-dovolacie dôvody premlčanie bezdôvodné obohatenie

spisová značka	III. ÚS 216/2022
populárny názov	Účelnosť trov právneho zastúpenia
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález

dátum rozhodnutia	02.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Dôvodom vyhodnotenia (časti) trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času ako neúčelných nemôže byť bez ďalšieho iba samotná okolnosť väčšej vzdialenosti sídla právneho zástupcu od sídla konajúceho všeobecného súdu. Ku každému prípadu rozhodovania o výške náhrady trov konania a posudzovaniu účelnosti vynaložených trov je nevyhnutné pristupovať osobitne, komplexne zohľadniť relevantné okolnosti sporu. Neopodstatneným krátením náhrady trov konania je v konečnom dôsledku negatívne zasiahnuté do majetkovej sféry strany sporu, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa ako žalobca – spotrebiteľ žalobou doručenou okresnému súdu 10. júla 2015 domáhal voči žalovanému – obchodnej spoločnosti určenia dohody o zrážkach zo mzdy za neplatnú a zaplata sumy 966,11 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľ bol od počiatku súdneho konania právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice.</p> <p>Okresný súd na pojednávaní 25. januára 2018 vyhlásil rozsudok pre zmeškanie žalovaného, ktorým zaviazal žalovaného na úhradu sumy 966,11 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 9. júla 2015 do zaplata, určil dohodu o zrážkach zo mzdy za neplatnú, žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. O odvolaní žalovaného proti rozsudku z 25. januára 2018 rozhodol krajský súd uznesením z 21. júna 2019 tak, že odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku pre zmeškanie o uložení povinnosti odmietol, rozsudok pre zmeškanie vo výroku o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Žalovaný podaním doručeným okresnému súdu 4. decembra 2019 oznámil, že si voči sťažovateľovi neuplatňuje a nebude uplatňovať nároky z dohody o zrážkach zo mzdy a týchto práv sa vzdáva. Na pojednávaní konanom 10. decembra 2019 vzal právny zástupca sťažovateľa vzhľadom na vyjadrenie žalovaného žalobu v časti o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy späť.</p> <p>Okresný súd uznesením z 10. januára 2020 konanie o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľom v tejto časti. Sťažovateľovi voči žalovanému priznal plnú náhradu trov konania. Vo vzťahu k výroku o trovách okresný súd okrem iného uviedol, že žalovaný tvrdil, že mimosúdne rokoval so sťažovateľom o tom, že sa práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdá, na výzvu súdu však predmetné tvrdenie nepreukázal. Sťažovateľ tak zoberal dôvodne 3 podanú žalobu späť a žalovaný procesne zavinil trovy konania v časti žaloby o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy.</p> <p>Okresný súd uznesením z 19. februára 2020 vydaným vyššou súdnou úradníčkou (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 1 891,49 eur, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia. Proti uzneseniu podal žalovaný sťažnosť.</p> <p>Okresný súd uznesením z 24. marca 2020 vydaným sudcom (ďalej len „uznesenie sudcu“) zmenil uznesenie vyššej súdnej úradníčky tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 1 295,82 eur.</p> <p>Sťažovateľ argumentuje, že okresný súd uznesením sudcu svojvoľne bez zákonných dôvodov znížil výšku náhrady trov konania priznanú sťažovateľovi uznesením vyššej súdnej úradníčky vydaným podľa § 262 ods. 2 CSP. K zmene výšky priznanej náhrady trov konania pristúpil okresný súd okrem iného v</p>

	<p>dôsledku toho, že trovy pozostávajúce z náhrady za stratu času a cestovného 4 (t. j. časť trov právneho zastúpenia sťažovateľa) nemožno v plnej výške považovať za účelne vynaložené.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Trovy vynaložené účastníkom konania v konaní musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, teda aj keď má účastník konania nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne, to platí aj pre trovy právnej služby (III. ÚS 481/2015).</p> <p>Okresný súd napadnutým uznesením sudcu pristúpil k zníženiu náhrady trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času právneho zástupcu (napadnutým uznesením sudcu priznaná 1/3 náhrady týchto trov) výlučne s poukazom na vzdialenosť sídla právneho zástupcu sťažovateľa od sídla okresného súdu (Košice – Nitra), zdôrazňujúc potrebu naplnenia zásady hospodárnosti súdneho konania.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že je síce v pôsobnosti všeobecného súdu pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania posúdiť účelnosť vynaložených trov, dôvodom vyhodnotenia (časti) trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z cestovného a náhrady za stratu času ako neúčelných však nemôže byť bez ďalšieho iba samotná okolnosť väčšej vzdialenosti sídla právneho zástupcu od sídla konajúceho všeobecného súdu. Ku každému prípadu rozhodovania o výške náhrady trov konania a posudzovaniu účelnosti vynaložených trov je nevyhnutné pristupovať osobitne, komplexne zohľadniť relevantné okolnosti sporu. Neopodstatneným krátením náhrady trov konania je v konečnom dôsledku negatívne zasiahnuté do majetkovej sféry strany sporu, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania.</p> <p>Ústavný súd uvádza, že právny zástupca sťažovateľa efektívne vyvíjal aktivitu na hájenie práv a záujmov svojho klienta, zúčastnil sa všetkých (4) okresným súdom nariadených pojednávaní. Výsledkom súdneho sporu iniciovaného sťažovateľom bolo priznanie žalovanej sumy sťažovateľovi, v časti určenia dohody o zrážkach zo mzdy bolo konanie zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľom po tom, keď sa žalovaný v priebehu súdneho konania svojich práv z dohody o zrážkach zo mzdy vzdal. Nič v spise všeobecného súdu nenasvedčuje tomu (a napokon netvrdí to ani okresný súd v napadnutom uznesení sudcu či vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti), že realizácia práva sťažovateľa na právnu pomoc v predmetnom prípade nesie znaky zneužitia tohto práva, špekulatívneho, nekorektného konania sťažovateľa či jeho právneho zástupcu s cieľom bezdôvodne navýšiť trovy konania.</p> <p>Z pohľadu všeobecného súdu a dodávateľa sa spotrebiteľský spor o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy môže javiť ako rutinná, jednoduchá záležitosť, ako však opakovane zdôrazňuje Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“), systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudok súdneho dvora z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, bod 25; rozsudok súdneho dvora z 26. októbra 2006 Mostaza Claro, C-168/05, bod 25). Ústavný súd zároveň pripomína, že strana sporu, ktorá si zvolí právneho zástupcu, po celý čas konania až do jeho právoplatného skončenia znáša riziko,</p>

	<p>že v prípade neúspechu jej nárok na náhradu trov konania nebude priznaný.</p> <p>Za tohto stavu, ak jediným „previnením“ sťažovateľa je, že si zvolil právneho zástupcu so sídlom vzdialeným od sídla okresného súdu, napadnuté uznesenie sudcu, ktorým bola sťažovateľovi krátená náhrada trov právneho zastúpenia, pozostávajúcich z náhrady za stratu času a z cestovného, nenapĺňa zásadu spravodlivosti ani účel sledovaný ustanovením § 251 a § 255 nasl. CSP.</p> <p>Vzhľadom na uvedené došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>advokát, advokácia-náhrada hotových výdavkov advokát, advokácia-sídlo kancelárie spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-spotrebiteľská zmluva trovy konania-náklady konania</p>

spisová značka	III. ÚS 218/2022
populárny názov	Organizačná zložka podniku / reštrukturalizácia
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>Organizačné zložky tuzemských a zahraničných podnikateľov, aj keď sú zapísané v obchodnom registri, nie sú právnickými osobami (t. j. nemajú právnu subjektivitu). Vedúci organizačnej zložky koná vždy za podnikateľa, nie za organizačnú zložku. Predpokladom priznaného splnomocnenia vedúceho organizačnej zložky konať za podnikateľa je to, že ide o organizačnú zložku, ktorá je zapísaná v obchodnom registri, a súčasne, že aj jej vedúci je zapísaný v obchodnom registri. Organizačná zložka podniku musí používať obchodné meno podnikateľa, čím je zvýraznené, že nemôže vystupovať pod vlastným menom, keďže nejde o subjekt práva. Z uvedeného vyplýva, že právne úkony môžu byť platne urobené len pod obchodným menom podnikateľa, ku ktorému organizačná zložka patrí.</p> <p>Konanie, v ktorom sa zisťuje, či bolo právo uplatnené riadne a včas, je sporovou časťou reštrukturalizačného konania, preto veriteľ dotknutej pohľadávky musí mať možnosť vyjadriť sa k návrhu správcu. Uvedené vyplýva tiež zo skutočnosti, že rozhodnutie súdu je konečné (proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie) s priamym dosahom na postavenie veriteľa v ďalšom priebehu konania. Ak totiž súd rozhodne, že sa na pohľadávku veriteľa neprihliada, následkom takého rozhodnutia je, že veriteľ sa nestane účastníkom reštrukturalizačného konania, resp. mu toto postavenie zanikne (§ 119 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).</p>
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je veriteľom obchodnej spoločnosti (ďalej len „dlžník“), proti ktorej bolo uznesením okresného súdu č. k. 36R/2/2020 z 30. júla 2020 začaté reštrukturalizačné konanie. Uznesením okresného súdu z 18. augusta 2020 bola

	<p>povolená reštrukturalizácia dlžníka a bol ustanovený správca, u ktorého si mali veritelia prihlásiť svoje pohľadávky v lehote 30 dní. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručila 23. septembra 2020 prihlášku pohľadávky v celkovej sume 3 958,48 eur do elektronickej schránky správcu prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy na www.slovensko.sk. Prihláška pohľadávky adresovaná správcovi bola doručená spolu s náležitými prílohami preukazujúcimi uplatnený nárok sťažovateľky a podpísaná platným elektronickým podpisom jej právneho zástupcu. Správca predložil prihlášku sťažovateľky na posúdenie okresnému súdu s návrhom, aby sa na jej podanie neprihliadalo, pričom dôvodil tým, že sťažovateľka tak, ako bola označená v prihláške, nemá právnu subjektivitu, a teda nie je aktívne vecne legitimovaná na uplatnenie práva u správcu. Ako dôvod neprihliadnutia na prihlášku uviedol absenciu zákonných náležitostí označenia veriteľa a podpisu veriteľa v zmysle § 29 ods. 1 písm. a) a f) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“).</p> <p>Napadnutým rozhodnutím okresný súd rozhodol, že na podanie sťažovateľky z 23. septembra 2020, doručené správcovi v ten istý deň, ktorým si uplatnila pohľadávky v celkovej sume 3 958,48 eur, sa ako na prihlášku neprihliada.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Prihláška pohľadávky veriteľa je v podmienkach reštrukturalizácie dlžníka zákonnou formou uplatnenia práva na prístup k súdu, tvoriaceho komponent základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 578/2015, m. m. IV. ÚS 141/2019).</p> <p>Okresný súd svoje rozhodnutie o neprihliadnutí na prihlášku sťažovateľky odôvodnil tým, že prihláška neobsahuje základné náležitosti v zmysle § 29 ods. 1 písm. a) a f) zákona o konkurze a reštrukturalizácii, keďže spôsobilosť byť účastníkom konania má iba zahraničná právnická osoba, nie organizačná zložka právnickej osoby. Z uvedeného dôvodu potom nemožno prihliadnuť ani na plnomocnenstvo udelené vedúcim organizačnej zložky, teda ani na podanie, ktorým splnomocnená advokátska kancelária prihlásila pohľadávky veriteľa u správcu. Organizačná zložka nemá právnu subjektivitu, pričom ju nenadobúda ani zápisom do obchodného registra, nie je aktívne vecne legitimovaná na uplatnenie práva u správcu.</p> <p>Ustanovením § 13 ods. 5 Obchodného zákonníka zákon priznáva osobitné oprávnenie (splnomocnenie) konať v mene podnikateľa vedúcemu organizačnej zložky podniku alebo vedúcemu podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný v obchodnom registri. Organizačné zložky tuzemských a zahraničných podnikateľov, aj keď sú zapísané v obchodnom registri, nie sú právnickými osobami (t. j. nemajú právnu subjektivitu). Vedúci organizačnej zložky koná vždy za podnikateľa, nie za organizačnú zložku. Predpokladom priznaného splnomocnenia vedúceho organizačnej zložky konať za podnikateľa je to, že ide o organizačnú zložku, ktorá je zapísaná v obchodnom registri, a súčasne, že aj jej vedúci je zapísaný v obchodnom registri. Organizačná zložka podniku musí používať obchodné meno podnikateľa, čím je zvýraznené, že nemôže vystupovať pod vlastným menom, keďže nejde o subjekt práva. Z uvedeného vyplýva, že právne úkony môžu byť platne urobené len pod obchodným menom podnikateľa, ku ktorému organizačná zložka patrí.</p> <p>Z označenia veriteľa v prihláške sťažovateľky do reštrukturalizácie je zjavné, že nebola podaná organizačnou zložkou, ale bola podaná zahraničnou osobou (poisťovňou z iného členského štátu) vo veci jej organizačnej zložky (pobočky), za ktorú konal vedúci tejto organizačnej zložky zapísaný v obchodnom registri v zmysle jemu daného oprávnenia podľa § 13 ods. 5 Obchodného zákonníka, ktorý na tento úkon splnomocnil právneho zástupcu – Advokátsku kanceláriu Antovszká, s. r. o., na základe plnomocnenstva udeleného 22. septembra 2020, teda v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka (§ 7 ods. 1 a 2 a § 13 ods. 5) a zákona o konkurze a reštrukturalizácii 7 [§ 29 ods. 1 písm. a) a f)]. Označenie veriteľa obchodným menom podnikateľa s dodatkom, že ide o organizačnú zložku, je vžitý v obchodnej praxi, a ani v súdnej praxi nespôsobuje</p>

	<p>aplikačné problémy (pozri rozhodnutie ZSP 57/1996, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 17/2000 z 1. decembra 2000).</p> <p>Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého podnikateľ (zahraničná osoba) koná prostredníctvom organizačnej zložky, je terminologicky nesprávny, keďže toto oprávnenie zákon (v § 13 ods. 5 Obchodného zákonníka) priznáva vedúcemu organizačnej zložky zapísanému v obchodnom registri.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného skutkového stavu a citovaných právnych predpisov, ústavný súd konštatuje, že výklad a aplikácia § 29 ods. 1 písm. a) a f) zákona o konkurze a reštrukturalizácii a § 13 ods. 5 Obchodného zákonníka okresným súdom na prípad sťažovateľky je ústavne neudržateľná. Okresný súd neprihliadnutím na riadne podanú prihlášku sťažovateľky do reštrukturalizácie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zamedzil sťažovateľke prístup k súdu, v dôsledku čoho sťažovateľka bola vylúčená z uplatňovania svojich práv ako účastníčka reštrukturalizačného konania.</p> <p>Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti dôvodne namietala aj nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 30 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (ktorý sa vzťahuje na konkurzné konanie), s čím sa stotožnil aj okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na porovnateľnú právnu úpravu v § 122 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii uvedené pochybenie samo osebe z materiálneho hľadiska nemalo za následok porušenie označených práv sťažovateľky.</p> <p>Skutočnosť, že sťažovateľka nemala možnosť sa vyjadriť k návrhu správcu, je zároveň porušením jej práva na rovnosť účastníkov v konaní. Konanie, v ktorom sa zisťuje, či bolo právo uplatnené riadne a včas, je sporovou časťou reštrukturalizačného konania, preto veriteľ dotknutej pohľadávky musí mať možnosť vyjadriť sa k návrhu správcu. Uvedené vyplýva tiež zo skutočnosti, že rozhodnutie súdu je konečné (proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie) s priamym dosahom na postavenie veriteľa v ďalšom priebehu konania. Ak totiž súd rozhodne, že sa na pohľadávku veriteľa neprihliada, následkom takého rozhodnutia je, že veriteľ sa nestane účastníkom reštrukturalizačného konania, resp. mu toto postavenie zanikne (§ 119 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).</p> <p>Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu, ktorým neprihliadol na prihlášku sťažovateľky do reštrukturalizácie, ako aj jemu predchádzajúcim postupom, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov	rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 17/2000 z 1. decembra 2000
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-reštrukturalizácia konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-prihlásenie pohľadávky organizačná zložka právna subjektivita

spisová značka	III. ÚS 266/2022
populárny názov	Čiastočný úspech vo veci pri rozhodovaní o trovách
sudca spravodajca	Robert Šorl

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.06.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Zákon ako rozhodujúce východisko pri náhrade trov konania stanovuje princíp úspechu, ktorý môže byť buď úplný alebo čiastočný. Pri úplnom úspechu sa úspešnej strane má priznať plná náhrada trov konania a pri čiastočnom úspechu sa má náhrada trov konania rozdeliť alebo je možné rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Z rozlišovania medzi plným a čiastočným úspechom z textu zákona vyplýva aj potreba rozlišovania miery čiastočného úspechu strán. Čiastočný úspech v spore sa môže bližieť plnému úspechu, no na strane druhej si možno predstaviť situácie, v ktorých je pomer úspechu strán v spore približne rovnaký. Práve miera čiastočného úspechu preto musí byť rozhodujúcim kritériom medzi rozhodnutím o tom, či stranám bude priznaná čiastočná náhrada trov konania alebo bude rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa žalobou z roku 2010 domáhal proti bývalej manželke ako žalovanej vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) tak, že všetok majetok z hľadiska hodnoty predovšetkým hospodárska budova a byt postavený v dome, ktorý patril žalovanej, budú prikázané žalovanej, ktorá ho z vyporiadania vyplatí čiastkou 66 300 eur. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila tak, že do BSM nepatria sťažovateľom tvrdené nehnuteľnosti, a preto nie je dôvod, aby ho akokoľvek z vyporiadania vyplatila. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z júla 2018, ktorým ustálil hodnotu bezpodielového spoluvlastníctva manželov na 116 555 eur, pričom do vyporiadania zahrnul aj hospodársku budovu v hodnote 59 888,93 eur a investície do stavby žalovanej v hodnote znalecky zistených 52 619,84 eur. Obe tieto rozhodujúce hodnoty prikázal do vlastníctva žalovanej, ktorú zaviazal vyplatiť sťažovateľovi len 42 972,58 eur, keďže žalovanej na splatenie prikázal aj hodnotu nesplateného úveru 26 493,79 eur. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie sťažovateľ, keď namietol, že na úver neboli započítané jeho platby. Proti rozsudku podala odvolanie aj žalovaná, keď zopakovala svoje námietky o tom, že sťažovateľom tvrdené hodnoty nepatria do vyporiadania BSM. Uznesením krajského súdu z apríla 2019 bol rozsudok okresného súdu zrušený. Okresný súd bez toho, aby podstatne doplnil dokazovanie, vo veci znova rozhodol rozsudkom z 2. apríla 2020, ktorým do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal hospodársku budovu za 58 888,93 eur a znova aj hodnotu investícií do domu žalovanej za 52 619,84 eur. Po zohľadnení menej hodnotných vecí, úverov a ich splácania žalovanú zaviazal vyplatiť sťažovateľovi z vyporiadania 48 302,81 eur. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, čo odôvodnil stroho tak, že strany mali vo veci úspech čiastočný a ich podiely na spoločnom majetku sú rovnaké. Krajský súd rozsudok okresného súdu ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potvrdil. Námietky sťažovateľa nepovažoval za dôvodné s tým, že okresný súd správne aplikoval § 255 ods. 2 CSP.
z odôvodnenia	Náhrada trov konania v civilnom spore, ktorým bolo aj rozhodovanie vo veci sťažovateľa, je pre prípad rozhodnutia vo veci samej upravená v § 255 CSP. Zákon ako rozhodujúce východisko pri náhrade trov konania stanovuje princíp úspechu, ktorý môže byť buď úplný alebo čiastočný. Pri úplnom úspechu sa úspešnej strane má priznať plná náhrada trov konania a pri čiastočnom úspechu sa má náhrada trov konania rozdeliť alebo je možné rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Z rozlišovania medzi plným a čiastočným úspechom z textu zákona vyplýva aj potreba rozlišovania miery

	<p>čiasťočnému úspechu strán. Čiasťočný úspech v spore sa môže blížiť plnému úspechu, no na strane druhej si možno predstaviť situácie, v ktorých je pomer úspechu strán v spore približne rovnaký. Práve miera čiasťočnému úspechu preto musí byť rozhodujúcim kritériom medzi rozhodnutím o tom, či stranám bude priznaná čiasťočná náhrada trov konania alebo bude rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.</p> <p>Je nepochybné, že strany mali v spore úspech len čiasťočný a len ťažko si možno predstaviť také rozhodnutie o vyporiadaní BSM, ktoré by sa celkom zhodovalo s pôvodným návrhom vyporiadania ktorejkoľvek zo strán sporu. Takýto výsledok v úplnej zhode s predstavou niektorej zo strán je vylúčený komplexnosťou konania o vyporiadanie BSM, v ktorom sa rieši množstvo rozporov o rozsahu a hodnote vyporiadavaného majetku. Preto samotné konštatovanie len čiasťočnému úspechu niektorej zo strán a toho, že spor neskončil v úplnej zhode s pôvodným návrhom, sám osebe nemôže byť dôvodom na to, aby o náhrade trov konania bolo rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.</p> <p>Rovnako mimo zákonnej úpravy obsiahnutej v § 255 CSP je argumentácia, podľa ktorej podiely na spoločnom majetku sú rovnaké a rozhodnutie o vyporiadaní bolo v záujme oboch strán. To, že podiely oboch strán na majetku v BSM sú zásadne rovnaké, vyplýva z hmotnoprávnej konštrukcie tak, ako je obsiahnutá v § 150 Občianskeho zákonníka, pričom žiadna zo strán, a predovšetkým sťažovateľ použitie tejto normy žiadnym spôsobom nespochybňoval. To, že rozhodnutie v spore je v záujme oboch strán, je rovnako argument, ktorý nemá žiaden základ v § 255 CSP, ktorý ako jediné hraničné kritérium stanovuje pomer úspechu strán sporu, a nie to, že rozhodnutie ako také je v záujme oboch strán. To platí o to viac, že v spore sťažovateľa a žalovanej došlo zrejme v prospech sťažovateľky k právoplatnému rozhodnutiu o výplate z vyporiadania majetku, ktorý počas konania užívala žalovaná, až po viac ako desiatich rokoch od jeho začatia.</p> <p>V spore, v ktorom bol sťažovateľ čiasťočne úspešný, bolo o náhrade trov konania rozhodnuté na základe kritérií, ktoré z textu zákona nemožno vyvodíť, a na základe argumentácie, ktorá v zákone nemá žiaden základ. V rozhodnutí o tom, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, celkom absentuje úvaha o miere čiasťočnému úspechu strán ako rozhodujúceho zákonného kritéria medzi čiasťočným priznaním náhrady trov konania a rozhodnutím o tom, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Preto rozhodnutie o náhrade trov konania zásadne popiera účel a význam zákonného predpisu, konkrétne § 255 CSP, čo má za následok porušenie sťažovateľom uvedených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>vlastníctvo-vysporiadanie trovy konania</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.